

FOLK og LAND

25 år
i kamp mot urett

September 1977
Nr. 8 - 26. årgang
Løssalg kr. 3,—

UÅR OVER FREMTIDEN NÅR BARNETALLET GÅR NED

Folk og Land har langt på vei vært alene med sin bekymring over den sterke nedgang i barnetallet her tillands. Det gledet oss derfor å finne en artikkel i Nationen (29/8) der prost Sverre Aarseth i klare ordelag gir uttrykk for sitt syn på saken.

Vi tar hans konklusjon først:

«Vi er på veg mot eit utprega gubbesamfunn. Det vil bringa store vanskar — verkelege problem for dei eldre av alle inntektsklasser. Den generasjon som i ungdommen ikkje vil ha barn, får i abder-

domen kjenna saknet.»

De tall prost Aarseth bringer, er ikke nye, men fortjener å gjentas:

«I desse dagar blir innskrevne 62 000 sju-åringar i barneskulen. Det er eit høgt tal og velsigna fin flokk. Likevel

er det stor nedgang på nokre få år. I fjor var det fødd 52 360 born. Så om sju år går talet ned med omtrent 10 000. Den negative utviklinga i barnetalet går snøggare og snøggare. —

Forts. s. 15

Ærlige
meninger
er ikke
landssvik

NYE TONER FRA
ASLAK VERSTO

SV-medlemmer er siktet for landssvik på grunn av sin kartlegging av våre sikkerhetsorganer og militære installasjoner, og indignasjonen er sterk på venstresiden. Blant de indignerte er også stortingsmann Aslak Versto fra Arbeiderpartiet, som i et intervju med SV-avisen Ny Tid (1/9) sier:

«Her har skjedd ting i disse sakene som ikkje høyrer heime i et demokrati. Eg tenker på overvaking av ærlege politiske meninger. Og eg tenker på fleire av dei tinga som politiet og påtalemakta har gjort. Det kan vere formelt juridisk rett å ta i bruk landssviklova og nekte folk

Forts. s. 15

Bolle bør
ut på
Lofothavet
igjen

Statsråd Eivind Bolle har uttalt at det er tvilsomt om sovjetrusserne driver rovfiske i Barentshavet. I et innlegg i Andøya Avis hevder fisker Steinar Bastesen at Bolle må tale mot bedre vitende og nevner en rekke eksempler på hvordan de sovjetiske fiskere overtrer reglene. Til slutt skriver Bastesen: «Det må nå være måte på å være forsiktige med å uttale seg ufordelaktig om Sovjet, det virker iallfall rart på både aktive fiskere og de som kontrollerer russiske båter når fiskeriministerter går imot det alle er klar

Forts. s. 11

Moskva
kurerte ham
for
kommunisme

Stortingsmann Odd Vattekar fra Vestfold har en usedvanlig fortid til Høyre-mann å være. I et intervju med VG forteller han at han deltok som frivillig på de rødes side i den spanske borgerkrig, og at han var overbevist kommunist. Men så skjedde det noe med ham:

«Etter krigen (i Spania) drog jeg til Moskva og var der under Moskva-prosessene. Det var det som skulle til at jeg fant en annen vei.

Dessuten. Ola Nordmann er ikke sosialist, og særlig ikke en vestlending. De er individualister. De vil ha sin rett til å ha egne meninger og oppfatninger. Kommunisme er et system som ekskluderer mennesket selv.»

Nå som før er vår parole: STYRK FORSVARET!

I en kommentar til SV's for tiden meget aktive antiforsvarsvirksomhet, trekker innsenderen Gerhard Aspheim i Bergens Tidende 24/8 sammenlikninger med «nazistenes undergravning av forsvaret i Norge før krigen». Da det antagelig er oss NS-folk

han sikter til med uttrykket «nazistene», er det bare å si at han beveger seg usedvanlig langt utenfor sannheten, selv sammenliknet med hva vi ellers er vant til.

Vi som var aktivt med i Nasjonal Samling og Nasjonal Sam-

lings Ungdomsfylking i tredve-årene, vet at vi uten sammenlikning var de mest aktive i arbeidet for å styrke det norske forsvaret. I skrift og tale forlangte vi lengre øvelsestid og bedre våpen, og vi som var unge, slut-

Forts. s. 15

I Oslo Folkeregister er NS-folk fortsatt politisk registrert

Flere ganger har lesere i Oslo fortalt oss at de har fått sitt NS-medlemsskap slengt i ansiktet av mennesker som teoretisk ikke skulle vite noe om det, og som bevis har disse folk anført at «det står jo i folkeregistret» eller noe lignende.

Vi har hatt vanskelig for å tro at Oslo Folkeregister 32 år etter okkupasjonens slutt fremdeles hadde NS-folk politisk registrert og skrev derfor dit for å få dette avkreftet. Svaret fra folkeregisteret lyder imidlertid slik:

«Folkeregisteret i Oslo er bl.a. etablert for å danne grunnlag for manntall ved stortings- og kommunevalg. Hovedregisterkortene i folkeregisteret har derfor alltid inneholdt merknad om det når en person har mistet sin stemmerett. Således ble det også kort merknad på hovedregisterkortene i folkeregistret til de NS-folk som fikk sin stemmerett suspendert etter den 2. verdenskrig. Ved gjenervervelse av stemmeretten ble anmerkningen strøket.

Den 16. januar 1970 fikk (vi) en ny lov om folkeregistrering med forskrifter, hvorefter bl. a. de gamle hovedregisterkor skal utskiftes med nye når en person

flytter fra en kommune til en annen. Ved omskrivning av hovedregisterkort i disse tilfeller tas bare med opplysninger om stemmerettsforhold i de tilfelle vedkommende ikke hadde stemmerett pr. 1/2—1970 og i de tilfelle det har skjedd endringer i stemmerettsforholdene etter den nevnte dato.»

Dette kan ikke leses annerledes enn at NS-folks kort fremdeles er lett kjennelige også etter strykningen av stemmerettsanmerkningen. Selv om svaret er ærlig nok, og selv om vi kan forstå de opprinnelige hensyn som gjorde registreringen nødvendig, er vi dypt sjokkert over at en slik politisk registrering fremdeles er å finne på kortene, tyve år etter at den praktiske begrunnelse for den er bortfalt. På NS-folks vegne har vi derfor i et brev til Oslo Folkeregister forlangt at de aktuelle kort straks blir makulert og skiftet ut med nye, som da må være uten enhver henvisning til vår politiske fortid.

Etter at dette er skrevet, har vi fått et nytt brev fra Oslo Folkeregister, der det opplyses at utskifting av kortene er igang.

OSLO FOLKEREKISTER

HAGEGATA 23
OSLO 6

Oslo, den 4. august 1977

JM/KE

Folk og Land
Postboks 7157 - Homansbyen
OSLO 3

Oslo folkeregisters hovedregisterkort.

Folkeregisteret i Oslo er bl.a. etablert for å danne grunnlag for manntall ved stortings- og kommunevalg. Hovedregisterkortene i folkeregisteret har derfor alltid inneholdt merknad om det når en person har mistet sin stemmerett. Således ble det også gjort merknad på hovedregisterkortene i folkeregisteret til de NS-folk som fikk sin stemmerett suspendert etter den 2. verdenskrig. Ved gjenervervelse av stemmeretten ble anmerkningen strøket.

Den 16. januar 1970 fikk en ny lov om folkeregistrering med forskrifter, hvorefter bl.a. de gamle hovedregisterkort skal utskiftes med nye når en person flytter fra en kommune til en annen. Ved omskrivning av hovedregisterkort i disse tilfeller tas bare med opplysninger om stemmerettsforhold i de tilfelle vedkommende ikke hadde stemmerett pr. 1/2—1970 og i de tilfelle det har skjedd endringer i stemmerettsforholdene etter denne dato.

Gjenpart av dette brev er sendt Statistisk Sentralbyrå, Registerkontoret.

J. Møklund
direktør

Oddvar Løkkeberg

SKAL MAKT VÆRE RETT I BARENTSHAVET?

Det var et klokt trekk av Odvar Nordli å skyte avgjørelsen om Barentshav-avtalen ut til etter stortingsvalget. Den ville vært et eksplosivt tema i valgkampen, og en opphisset og løsmunnet førvalgsperiode er neppe noe heldig tidspunkt for å diskutere en så livsviktig sak.

Men hva så? Hva kommer etter valget?

For uheldige Jens Evensen er dette blitt en sak om hans politiske liv, og man kan vel ikke bebreide ham at han kjemper for å beholde. Verre er det at

han later til å ha fått Reulf Steen på sin side, antagelig fordi han foran valget mente det var en måte å sikre seg fiskerstemmer på.

At fiskerne stort sett går inn for at avtaleutkastet skal godtas, er også til en viss grad forståelig. På kort sikt mener de antagelig at selv en dårlig avtale er bedre enn fortsatt usikkerhet og kaos. Men et svært nærsynt standpunkt er det like fullt.

Sikkerhetsmessige hensyn er i høy grad involvert. Sovjetunionens marinestridskrefter øver fra

før et tilstrekkelig skremmende press på de nordnorske kyster, og det er alt annet enn betryggende om Norge gir opp suvereniteten over havområder som ligger så betenkelig nær våre fjærestein.

Men det helt avgjørende spørsmål er: Skal vi gi opp våre soleklare rettigheter over noe som etter normale regler er norske områder, bare fordi en overmektig nabo forlanger det?

La gå at det midtlinjeprinsipp som vi hele tiden har hevdet,

for tiden ikke står så sterkt i internasjonal politikk, men Sovjetunionens sektorlinje står ihvertfall ikke sterkere. Om man hadde sagt: All right, la oss finne en løsning som ligger omtrent midt imellom og så være ferdig med det, da hadde det vært sunt vett og et rimelig kompromiss uten noe utidig stormaktspress involvert. Når man isteden skyver «kompromisset» tusener på tusener av kvadratkilometer vest for sektorlinjen bare med en liten lapp øst for midtlinjen som et slags plaster på såret, da er

det full kapitulasjon for makten, mens retten er satt tilside.

Om noen må være interessert i at retten skal rå i internasjonal politikk, så er det de små nasjoner. Ingen kortsiktig fordel kan oppveie rettens ukrenkelige prinsipp. Derfor bør Norges linje være å forhandle videre og heller la problemet stå uløst en tid enn å bøye seg for makten. Den som er trå, han har en god sjanse til å vinne, særlig når han har retten på sin side.

Observator

I november blir det ny Sakharov-høring i Roma

Sakharov-komiteen i København har meddelt at den annen Sakharov-høring vil finne sted i Roma i dagene 25.—27. november.

Andrei Sakharov har godkjent at man denne gang konsentrerer seg om undertrykkelsen i Øst-Tyskland, Tsjekkoslovakia og Polen. Representanter for kretsen rundt «Charta 77» og for den polske Arbeidernes Forsvarskomite vil delta. Fra Øst-Tyskland er innkalt noen forfattere og tidligere politiske fanger.

Man vil gå grundig inn på både den politiske og ideologiske undertrykkelse, sosial og økonomisk forfølgelse og religiøse forhold.

Trotskyistisk ramp herjer i England

Norsk presses omtale av det britiske trotskyistpartiets overfall på National Front-demonstrasjoner i London og Birmingham har nærmest gått ut på at de overfalne var vel så skyldige som overfallsmennene. Ett hederlig referat har vi imidlertid funnet. Det sto i Adresseavisen og var skrevet av parlamentsmedlemmet George Gardiner. Om opptøyene i Lewisham, London sier han:

«... politimesteren nektet å forby marsjen og sa at han var fornøyd dersom hans folk kunne holde de to gruppene fra hverandre. Men det utviklet seg altså til en langvarig kamp med en blandet horde av farvede ungdommer og trotskyister —

en kamp med 111 sårede og store skader på bygninger og butikker. Hva politiet har å slåss mot, går frem av noen av de beslaglagte våpen — lange kniver, jernstenger med påsve-

sede spikre og plastikkflasker med ammoniak.» Om Birmingham-overfallet forteller han: «... hver eneste gateramp i byen deltok, og opptøyene ble etterhvert til den rene plyndring. Ved slutten av kvelden var 15 politimenn blitt såret.

Det er en åpenbar fare for at slik lovløshet bare vil forsterke innbyggernes motstand mot de farvede og få dem til å slutte seg til NF's rekker.»

Riktig fransk svar på tiltale i Tanzania

Den franske utenriksminister Louis de Guiringaud forlot Tanzania i protest da president Nyerere ikke ville be om unnskyldning for pøbel-demonstrasjoner på flyplassen da utenriksministeren ankom. Er ikke det å væ-

re unødig hårsår, all den stund demonstrasjoner mot politikere er daglig kost verden over? Ikke i dette tilfelle.

Tanzania er en diktaturstat. Ingen demonstrasjon får finne sted uten at herskerne står bak

Ny tysk bibel- fortolkning

I Hamburg finnes noe som kaller seg «Den evangeliske studentmenighet», og den har bl. a. opprettet en «Arbeidsgruppe teologi». I et opprop fra denne gruppen heter det bl. a.:

«I den (Bibelen) dreier det seg om virkelighetsnær klassekamp og ikke om et trøstefullt hinsidig liv, om et stort perspektiv og et stort håp som nettopp gjennom Bibelen kan og vil bli virkelighet her på jorden og i historien.»

Vi venter nå spent på hvem som her i Norge vil fremtre som denne nye klassekamp-teologis store profet. Kanskje blir det «kristensosialisten» Otto Hauglin, som nylig uttalte at det er undertrykkelse og maktovregrep å ha en kristen formålsparagraf i barnehagene.

Over 70.000 politiske fanger i Mocambique

De nordiske land gir 265 millioner til fangevokterne

I august ble det kunngjort at Danmark, Finland, Island, Sverige og Norge skal gå sammen om å gi det røde Mocambique 265 millioner norske kroner i perioden 1978—80. Norges bidrag blir vel 42 millioner, mens Sverige bærer hovedbyrden med vel 118 millioner.

Det landet som her blir tatt så vel hånd om av våre nordiske regjeringer, befinner seg virkelig i den progressive stjerneklasse med minst 70—80 000 mennesker vel forvart i fengsler og fangeleirer, og det av politiske grunner. På basis av opplysninger fra folk som er flyktet fra landet, ble det for en tid siden satt opp

følgende liste over hvor fengslene og fangeleirene befinner seg og hvor mange som satt inne-sperret i dem:

Cabo Delgado-provinsen:

Basse Central: 5 000 kvinner.
Centro-Liloto: 6 000 menn.
Negumano: 2 500—5 000 kvinner og menn.

Niassa:

Gugunhana: 10 000 kvinner.
Basse Central (Miquaice): 5 000 kvinner, mange hvite og asiater.

Metalela (nær Marrupa): 5 000 kvinner.

Revira: 3-4 000 kvinner og menn.

Catur: 2 000 kvinner og menn.
Majohona: 1 000 kvinner og menn.

Nampula:

Imala: 1 000 kvinner og menn.
Ribau: 500—1 500 kvinner og menn.

Tete:

Changara: 2 500—5 000 kvinner og menn.

Zambesia:

Curué: 1 000 kvinner og menn.
Milanje: 7 500—10 000 kvinner og menn, deriblant en del Jehovas Vitner.

Manica e Sojola.

Dondo: 150—250 kvinner og menn.

Nhangau (transittleir): 10 000 kvinner og menn.

Gorongossa: 3 000 kvinner og menn.

Inhambane:

Inhassune (Inharrine): 500—1 500 kvinner og menn.

Govuro: 1 000 kvinner og menn.

Sul do Save:

Praia Sepulveda (transittleir): 5 000 kvinner og menn.

Chicalacuala: 500 kvinner og menn.

Maputo (Reserva da Maputo): 1 000 kvinner og menn.
Boana: 500—1 500 ungdommer.

Tilsammen blir dette et sted mellom 73 100 og 84 750 fanger.

All den stund denne listen er noen måneder gammel, kan det godt hende at de marxistisk-leninistiske fangevoktere i mellomtiden har oppnådd enda bedre resultater på dette ærerike felt. For alt vi vet, kan de ha gjort seg fortjent til enda noen-talls millioner fra oss godhjertede nordboer.

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
ROLF CHRISTIANSEN
assistert av en redaksjonskomité.**Bør vi overvåkes?**

Under utspørringen av Sosialistisk Venstreparti i fjernsinnede overfor Norge. Så vi er helt enige med Berge Furre fast ved å spørre ham om de som er aktive på den nasjonale fløy, burde overvåkes. Furre gikk ikke i fellen og hevdet at heller ikke «nazister» burde få slikt fast følge om det bare var politikk de drev med.

Slikt er jo hyggelig å høre for oss som stadig skjelles ut for enten «gammel-nazisme» eller «ny-nazisme» alt etter som det passer. Men så merkelig innrettet er vi at vi herved høytidelig erklærer at vi ikke har noe å innvende om de dertil innrettede myndigheter fant på noe så tåpelig som å overvåke oss. Vi har nemlig ikke det minste å skjule.

Hva som skiller oss fra visse «venstrekrefter» er bl. a. at vi hverken arbeider for revolusjon eller har sympati for og kontakt med fremmede makter som ikke er særlig vennligsinnede overfor Norge. Så vi er helt enige med Berge Furre i at det er helt unødvendig å overvåke oss.

*Almås er taus,
men han lever enn*

Kristoffer Almås, ex-formannen i Reformpartiet, har ikke svart på vår oppfordring om å fortelle hvilke NS-folk det er som har spredt rykter om norske politikere, slik han nylig påstod. Det er derfor bare å konstatere at Almås farer med slarv.

Men det er liv i ham likevel. I en ny artikkel i Dag og Tid (2/8) retter han nye angrep mot «nazistene». Hans velkjente virkelighetssans får ham til å antyde at «nazistane» kan ha hatt et press på styresmaktene de siste 25 år, og han lurer på hva som ville skjedd hvis «desse nazistane» forlangte å få arbeide i etterretnings- og overvåkningstjenesten. Det ville være fali, det.

Du store alpukka, som det heter. Finnes det ingen grenser for hva man kan få på trykk i dette land, om det bare er «anti-nazisme» det hele går ut på?

**Joda,
fremgangen fortsetter**

Mange lesere spør om fremgangen for Folk og Land fortsetter, og det gjør den i høy grad. Å holde et jevnt tempo med en fremgang på 40% som i fjor, er ikke så lett, men tilgangen på nye abonnenter har vært meget god hittil i år. Pr. 1. september var det Finnmark som lå på topp med vel 23% pluss, mens Oslo og Sør-Trøndelag ligger nesten helt likt på annenplassen med knappe 19% tilgang. At Finnmark og Sør-Trøndelag kommer så sterkt, er meget gledelig, for i fjor var de blant de fylker som hadde de svakeste resultater. Oslo økte sterkt også i fjor, og fordi vi har mange lesere der fra før, blir en tilvekst på 19% i hovedstaden noe som virkelig monner.

Like etter ledertrioen kommer Akershus, Nord-Trøndelag og Buskerud med gode resultater. På foreløpig bunnplass — men likevel med vekst — ligger Nordland, Møre og Romsdal og Hordaland, men vi tviler ikke på at også disse fylker vil øke takten før året er ute.

**NSUF's landtjeneste
ga byungdom sjansen
til å utdanne seg
for jordbruket**

Blant dagens byungdom er det tydelig å merke en lengsel etter det opprinnelige og et ønske blant mange om å komme i nær kontakt med jord og dyr. Ikke så rent få slår seg ned på småbruk og noen skaffer seg til og med en skikkelig gård, men uten egentlig å ha så mye greie på hva de går til. Ofte er det mer nostalgi og romantikk i det hele enn realisme.

NS Ungdomsfylking hadde det i sin tid klart for seg at flukten fra landet til byene og tettstedene var en betenkelig utvikling og grep til praktiske tiltak for i noen grad å motvirke denne strømmen. Derfor ble NSUF's såkalte Landtjeneste til.

Ideen bak det hele var følgende: Interessert byungdom kunne melde seg til et års tjeneste i jordbruket. Dette året tilbragte de på spesielle gårder sammen med andre ungdommer og under ledelse av fagkyndige folk som Landtjenesten valgte

ut og ga lederopplæring. Etter et års tjeneste kunne de unge enten vende tilbake til byen eller melde seg til enda et års tjeneste på gården. Om de så etter to års tjeneste virkelig var blitt interessert i jordbruket som yrke, var det meningen at de skulle få en fullverdig fagutdanning på de vanlige landbrukskoler, men på Landtjenestens bekostning.

Landtjenesten ble startet i 1942, og det gir seg da av seg selv at ingen av disse unge fikk fullført sin utdanning — ikke med hjelp fra Landtjenesten ihvertfall. Flere landtjenestegårder var imidlertid i drift og en egen skole for landtjenesteledere var opprettet.

På grunn av de vanskelige ernæringsforhold under krigen, påtok NSUF's Landtjeneste seg også en annen oppgave, nemlig å organisere «matauk»-leirer der byungdom kunne holde til noen sommermåneder samtidig som

de deltok i arbeidet på gårdene i nærheten. Det var selvfølgelig også en fin og helsebringende opplevelse for jenter og gutter som resten av året trasket rundt i mørklagte og triste bygater. Somrene 1943 og 1944 deltok et stort antall ungdommer i disse leirene, og en del av dem fikk mersmak på arbeidet i jordbruket. Meningen var at disse spesielt interesserte skulle ha fortsatt på de egentlige landtjenestegårdene og ev. fullført en jordbruksutdanning.

NSUF hadde også en betydelig kontingent i den såkalte Germanske Landtjeneste, og disse avdelinger hadde som oppgave å representere Norge overfor de andre europeiske ungdomsorganisasjonene. Det gjorde de også på en usedvanlig verdig og god måte, men det er en annen historie som vi senere skal komme tilbake til.

H.

Ta vare på alt materiell!

Det hender at folk av seg selv sender oss materiale de sitter inne med om Nasjonal Samling, okkupasjonstiden og «landssvik»-oppgjøret, men dette burde gjøres langt mer systematisk.

Vi er redd for at svært mye materiale er kastet og gått tapt, men nå gjelder det å berge det som er igjen. Se etter i dine gjemmer og undersøk hva du har! Alt kan være av interesse: NS-aviser og brosjyrer fra tredveårene eller fra perioden 1940-45, avisutklipp som gjelder vår sak, brev og dokumenter du måtte sitte inne med, «landssvik»-dommer og korrespondanse med myndighetene i forbindelse med «retts»-oppgjøret, ja,

i det hele tatt alt du kan tenke deg vil ha interesse for belysning av NS' og okkupasjonstidens historie. Det er bedre at du sender for mye enn for lite, for det overflødig kan sorteres ut, mens det som ikke blir tatt vare på, er tapt for alltid.

Det du måtte ha av slike ting, kan du sende til Folk og Land, slik at vi kan se om noe kan brukes for omtale i avisen. Men merk deg: Vi vil aldri bruke noe som angår deg personlig uten ditt uttrykkelige samtykke. Det materiale som det er verd å ta vare på, vil vi så sørge for gå videre til Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie.

**Dobbelnummer
denne gang**

For annen gang i år kan vi presentere et dobbelnummer — det første kom i mars. Dette betyr at vi i år kommer til å gi leserne adskillig mer enn vi lovet. Ti åttesidige nummer var programmet. Det blir elleve nummer isteden, derav to dobbelnummer, hvilket vil si 24 sider mer enn vi forpliktet oss til.

Dette er likevel ikke vår for-tjeneste, men lesernes. Tilgangen på nye abonnenter har gjort sitt, men det som har betydd mest, er økningen av små og større bidrag fra våre mange venner. Det er det som gjør det mulig for oss å yte noe ekstra.

HJELP OSS Å HJELPE

HJELPEORGANISASJONEN FOR KRIGSSKADEDE FRONTKJEMPERE OG FALNES ETTERLATTE

Postboks 1407 - Vika, Oslo 1. Postgirokonto 5 18 07 08

La deg ikke presse ut av hjemmet

Av Kathrine Aall Normann

Denne artikkelen har tidligere vært trykket i Lillehammer Tilskuer/Gudbrandsdølen i 1975.

Tenker De på ikke å ta arbeid utenfor hjemmet? Ja, så la det bare være! La det bare være hvis du ikke synes du må, la det være hvis du trives i ditt hjem.

Vi lever i dag i et samfunn som har mer og mindre fristende tilbud til kvinnene om å gå ut og finne sin plass i arbeidslivet, det være seg heltids- eller deltidsarbeid. For den enslige ugifte kvinne som skal underholde seg selv, er jo dette en

selvfølgelig ting. Og for den fraskilte kvinne eller enken, som dessuten kanskje også har barn å forsørge, må det være en vel-signelse. Dessuten er det en prisverdig innsats når en hustru tar seg arbeid utenfor hjemmet, fordi hun på grunn av en stram økonomi synes hun må hjelpe sin mann med familiens underhold. Til syvende og sist må vel også nevnes at den gifte kvinne som på grunn av høy utdanning, føler seg kallet til å gjøre en innsats hvor nettopp hun tren- ges spesielt, må respekteres, så sant hun ikke har småbarn hjemme. Men her stanser det også. (Den gifte barnløse kvinne er i en annen stilling.)

For den vanlige gifte kvinne som føler at hennes oppgave først og fremst er hjemme, må imidlertid saken stille seg helt annerledes. I dag appellerer jeg til henne, den såkalte «alminnelige» husmor, hustru og mor. Hun er nemlig ofte utsatt for press utenfra, for hvor ofte har man ikke f. eks. hørt følgende setning: «Jeg er nok bare hjemmeverende husmor!» Hennes medsøstre som har en eller annen slags utejobb, viser at de ser ned på henne, og synes hun duger bare halvt. Dette gjør henne usikker og gir henne uunnngåelig, mindreverdighetsfølelse. Når da dertil kommer slike uttalelser som «Stakkars,

hun må da kjede seg som bare går i hjemmet,» får hun en ny gift i blodet, nemlig det moderne menneskes kanskje farligste sykdom i sinnet: Rastløsheten. I alt dette ligger en sterk suggestjon, som ingen vet hvor kommer fra. Det samme er hun utsatt for når det gjelder barnet eller barna. Og det er jo nesten flaut å ha mange barn i dag. Det ser «latterlig» ut når en far eller mor kommer gående med en stor barneflokk. Ja, det er sannelig foregått en total sinnsforvirring i vårt folk. Som om ikke et lykkelig ekteskap, familien, far, mor og barn, er noe av det vakreste man ser for sine øyne. Og vår egen Frelser sam-

menlignet dem en gang med Guds menighet på jorden!

La meg avslutte med å fortelle at min mann og jeg, som er to eldre mennesker, her i Gudbrandsdalen hvor vi for tiden bor, har hatt mange gode opplevelser da vi gikk rundt og samlet underskrifter i «aksjonen mot selvbestemt abort». For oss fortøner det seg nemlig helt vanvittig at den norske mann og kvinne ved hjelp av fosterdrap, skal gå inn for å avfolke en sunn og levedyktig nasjon som vår, i en velferdsstat, hvor folketallet blir synkende.

Kathrine Aall Normann

Hvor stort — eller lite — er vårt virkelige nasjonalprodukt?

Herr redaktør!

«Nasjonalproduktet» er et av de begreper politikerne tumler med. Når det f. eks. skal regnes ut hva det offentlige tar fra sine borgere, bruker man prosent av «nasjonalproduktet». Det er vel nå like før de styrende tar femti prosent.

«Men er det «nasjonalprodukt» som det her er snakk om, en virkelig realitet? Jeg mener nei. I det nåværende «nasjonalprodukt» er all mulig slags virksomhet regnet inn uten hensyn til om den er nyttig eller unyt-

tig, eller rettere sagt: Uten en vurdering av om det i det hele tatt foreligger noe produktivt.

For hva er produktivitet? Det er å skape noe som trengs. Som hovedregel vil jeg si at produktivt virke må falle innenfor en av disse tre kategorier:

1. Produksjon av varer som mennesker trenger.
2. Transport av slike varer dit de trengs.
3. Tjenesteyting som folk virkelig er avhengig av.

Et virkelig nasjonalprodukt vil derfor være summen av de

ytelser som kan plasseres innenfor disse kategorier.

Om politikerne var ærlige nok til å sette opp et slikt nasjonalprodukt og så regnet ut hvor stor del av de produktive ytelser de legger beslag på, da ville noen og hver få et sjokk. Men en slik utregning må andre enn politikerne foreta, for disse våre «tillitsmenn» vet inderlig godt at det ville være over og ut for dem ved det første valg om sannheten om deres beslagleggelse av produktive menneskers resultater ble kjent.

Bonde, Ringerike

Nei til borgerlige partier!

Herr redaktør!

«Ung lesar, Vestfold» skriver i augustnummeret av Folk og Land at bladets lesere ikke må stemme på små partier «uten sjansje til mandat», men i stedet gi sin stemme til et av de borgerlige partier for således å sikre en «ikke-sosialistisk» seier ved det kommende «skjebnevalg.»

Det er bedrøvelig å se at den samme borgerånd som fravristet NS muligheten til å oppnå mandater i 1936, nå gjør seg gjeldende blant nasjonale anno 1977. Ennskjønt — en person som ikke har fattet det til og

med en langt fra nasjonalt innstilt person som Anders Lange forsto, nemlig at det ingen reell forskjell er mellom de «sosialistiske» og «ikke-sosialistiske» partier, fortjener såvisst ikke betegnelsen nasjonal.

Den unge Vestfold-leseren håper dog at det ved neste valg skal dukke opp et sosial-individualistisk alternativ sterkt nok til å kunne ta opp «konkurransen» med borgerpartiene. Et slikt alternativ er heldigvis etter min mening under utvikling, nemlig Norsk Front.

Sosialindividualist og NF-medlem, Oslo

Nordli, Mocambique og Sør-Afrika

Av Bastian

Herr redaktør!

Mocambique — selvstendig stat siden 1975 under «progres-sivt» marxistisk styre og sjølsagt på lista over de land som norske skattebetalere skal gi u-hjelp — er idag helt avhengig økonomisk av Sør-Afrika. Rundt 80% av landets valutainntekter kommer fra den utskjulte apartheidrepublikken. 50 000 svarte fra Mocambique arbeider i den sørafrikanske gruveindustri. 60% av arbeidslønnen deres blir utbetalt i gull til den revolusjonære regjering i Mocambique. Som omregningskurs brukes den offisielle gullkurs (US dollar 42 per unse). På det fri marked omsettes gull som kjent til US \$ 142 per unse og mer — og dette gir pene fortjenester til de røde herskere i Mocambique.

Viktigste inntektskilde for Mocambique er jernbanen som

forbinder Johannesburg med utskipningshavnen Maputo (tidligere Lourenco Marques) Sør-afrikansk fagpersonell i samarbeid med svarte fra Mocambique sørger for drift, vedlikehold og utbygging av jernbaneanleggene og havnen i Maputo.

Etter portugisernes flukt fra Mocambique er landet blitt mere avhengig av import av levnetsmidler. De plantasjoner som portugiserne drev er i stor utstrekning blitt til villniss. Mocambique — som før var eksportør av ris — måtte 1976 bare av dette produkt innføre 40 000 tonn. Dertil 120 000 tonn hvete og 90 000 tonn mais. En vesentlig del skaffet fra Sør-afrika.

Sant nok — Sør-Afrika profitterer også på det økonomiske samarbeid. Maputo er viktig skipningshavn for nærmeste sør-

afrikanske tettsteder. Kraftverket i Cabora-Bassa som leverer 2,5 ganger mere energi enn Mocambique selv forbruker — er viktig leverandør av kraft til Sør-Afrika som faktisk er eneste større avtaker av overskuddet.

Som den sørafrikanske avis «Rand Daily Mail» skriver: Pragmatiske ledere både i Sør-Afrika og i Mocambique snakker minst mulig om det nære økonomiske samkvem mellom de to land. De bare sørger for at det uforstyrret får fortsette og ignorerer retoriske fraser på det politiske plan.

Mocambiques president Machel har sagt: Sør-Afrika trenger oss like mye som vi trenger dem. Vårt forhold til Sør-Afrika gir meg ikke søvnløse netter.

Sjefen for Afrikainstituttet i Pretoria, Leistener, sier: Framtiden vil vise om konstruktivt

samarbeid vil vinne over blinde lidenskaper.

Den konservative engelske politiker Lord Woolton skal ha sagt: Votes should be weighed — not counted.

En overgang til svart flertallsstyre i Sør-Afrika vil føre til økonomiske omveltninger som neppe noen — hverken hvite eller svarte vil være tjent med. Sannsynligvis vil man få et nytt u-land avhengig av hjelp utenfra.

At en norsk statsminister ikke har bedre ting å nytte tida til enn å opptre på en «antiapartheidkonferanse» i Nigeria er underlig. Hans uttalelse om «at alt må gjøres for å få slutt på apartheidssystemet i Sør-Afrika» kommer heller ikke til å gå over i historien som noe særlig originalt — selv om han sa det på engelsk.

Værre var det at han lovet såkalte «frigjøringsbevegelser» materiell hjelp (d.v.s. fra norske skatebetalere). Har da ikke Norge mere nærliggende prosjekter å bruke penger til? På etterfølgende pressekonferanse ble Nordli spurt om hvorfor Norge drev handel med Sør-Afrika når man profilerte seg slik som motstander av regimet der. Det vites ikke om det var representanter fra Mocambique tilstede.

Det er selvfølgelig fryktelig morsomt og spennende for en norsk statsminister å reise til fjerne land og fortelle folkene der om hvordan de best kan løse sine mest kompliserte problemer — men oppriktig talt synes jeg det er mere nærliggende å overlate dette til land med makt, innflytelse og erfaring på dette område.

Bastian

Hva bør vi i utbygdene gjøre krav på?

Herr redaktør!

Distriktpolitikk hører vi mye om, men vi som lever noe avsides til, ser ikke alltid så mye til den. Til sjuende og sist blir det likevel mye sentralisering av det.

Samfunnsmessig er det antagelig en belastning at noen titusener av oss fremdeles foretrekker å bo på god avstand fra sen-

trene, men for oss selv føles det som en vesentlig livsverdi å få bo der vi ønsker. Og som skattebetalende borgere i dette land, mener vi å ha krav på ihvertfall de enkleste goder, så som rimelig kontakt med omverdenen, opplæringsmuligheter for våre barn, et minimum av helsepleie, en nærbutikk med det noenlunde rimelige utvalg osv.

Likevel må vi være realistiske,

vi utbygdsfolk. Hvis vi ønsker å bo som vi gjør, må vi også være klar over at vi ikke i alt kan ha samme nivå som i tettstedene. Hvis vi forlanger det, ber vi i virkeligheten om sentralisering, fordi mange av disse ting bare kan gjennomføres i form av større enheter. Heller ikke ønsker vi å være konstant subsidiert av det øvrige folk, det er vi for stolte til. Vi må huske at

selve det å få bo i ro og fred der vi ønsker, er en verdi i seg selv som svært mange mennesker ikke har. I noen grad må vi betale for denne fordel ved å gi avkall på andre ting som ikke er avgjørende for at vi kan leve her.

Hva jeg mener å si med dette, er at noen av dem som sier de opptrer på våre vegne, gjør oss mer skade enn gagn ved å stille

krav som er urealistiske. Vår form for solidaritet er å erkjenne hvilke goder vi tross alt har og ikke spenne buen så høyt at den brister. Vår spesielle livsform er så mye verd i seg selv at den ikke må settes på spill ved å reise krav som aldri kan bli virkelighet annet enn i sentralisert sammenheng.

Fosning

Ja til sosialindividualisme

Herr redaktør!

Hjertelig takk for Deres artikkel «sosialindividualismen — en norsk fremtidsideologi» i augustnummeret. Det er en stor glede å se vårt prinsipielle syn både fra dengang og nå så klart uttrykt. Om vi alltid konsekvent

og ikke bare nå og da hadde brukt Quislings betegnelse sosialindividualisme, ville det vært langt vanskeligere for våre standere og forfølgere å stemple oss som åndløse etterplaprerer av fremmede ideologier.

NS-mann fra -33, Stavanger

Om militærnekting

Av Fr. Hansen

Herr redaktør!

Jeg leste forleden i en avis, der en mann skrev at militærnekting var en kreftsykdom som dagens samfunn lider av. Dette må vel være å sette tingene noe på hodet, for det er vel nettopp militarismen som helst må betegnes som den kreftsykdom som til alle tider har plaget menneskeheten og skapt de lidelser og den elendighet som en krig alltid fører med seg. En skulle jo tro at alle som kaller seg kristne måtte være de første til å nekte å gripe til våpen i den hensikt å drepe sine medmenesker, men det ser ut til at

det motsatte er tilfelle, for selv deres prester er jo med i felten og ber for våpene. De har større tiltro til våpnene enn de har til sin Gud. Stakkars mennesker.

Fr. Hansen

Det er en syk verden som gjør militærstyrker nødvendig, det er vi enig i. Men så lenge vi lever i en slik verden, har vi plikt til å verge våre kjære mot fare og vold. En militærnekter unndrar seg denne plikt og lesser den over på andre. Det kan man vel egentlig vanskelig forsvare.

Red.

De frie skoler en verdifull del av undervisningstilbudet

Herr redaktør!

I motsetning til de fleste andre europeiske land har vi et svært lite antall skoler utenom det offentlige undervisningsvesen. Årsaken til dette er bl. a. at våre sosialistiske herrer anser private skoler som usosialt snoberi og derfor alltid gjør hva de kan for å ta livet av dem. Den siste stortingsmeldingen om revisjon av friskoleloven ser ikke ut til å inneholde noen forandring i dette.

Men trenger vi frie skoler?

Jo, vi gjør, av den enkle grunn at mennesker er forskjellige. Barn har forskjellige evner og anlegg, foreldre har forskjellige oppfatninger om hvordan barn skal oppdras. Også lærere er forskjellige og har forskjellig syn på hva som er pedagogisk riktig. I den offentlige skole finnes det lite slingringsmonn, og både barn, foreldre og lærere er prisgitt departementet og de kloke hoder der.

Ingen vil nekte skolemyndighetene å føre kontroll med at skoler utenfor deres eget undervisningsvesen holder det nødvendige pedagogiske nivå, men vi må forlange av de samme skolemyndigheter at de innrømmer andre retten til å drive undervisning og oppdragelse på annen måte enn den offentlig autoriserte.

Lærer, Hamar

Men hva med Reiulf Steen?

Herr redaktør!

«Jeg sluttet å lese Marx mens vettet var i behold», sa Oddvar Nordli i et intervju med Vårt Land før valget, og det ligger en erkjennelse i det som faktisk er en statsminister verdig.

For Nordlis vedkommende kan man til og med gå med på at han har greid å legge av seg ihvertfall noe av den marxisme han tross alt har lest.

Så går vel Arbeiderpartiet en bedre og umarxistisk fremtid i møte? Akkurat der er det nok-

så mange av oss som ikke kan befri oss for en nokså sterk tvil. Ved siden av Nordli står jo den usalige partiformannen. Etter alt jeg har sett og hørt har Reiulf Steen konsumert adskillig mer marxisme enn Nordli.

Velger, Moss

Om den sosiale side av sosialindividualismen

Herr redaktør!

Jeg føler meg ikke særlig kompetent udi det ideologiske, men dette med sosialindividualismen interesserer meg, særlig da den sosiale side av den.

Når De skriver om et «solidarisk fellesskap», mener jeg dette må bety at ingen folkefelle skal lide nød, at ethvert ungt menneske uten hensyn til bakgrunn skal få den utdannelse det har evner til og at alle mennesker skal få sin rettmessige andel av hva det er med på å produsere.

At ingen skal lide nød, heter det jo også nå, men likevel ser vi hvordan titusener, særlig våre eldre folkefeller, faktisk lever på grensen av nød. Det kommer etter min mening av to ting, nemlig at myndighetene bruker de disponible midler til unyttig virksomhet, og at den yrkesak-

tive befolkning produserer for lite av den enkle grunn at lysten til arbeide tas fra dem med utallige restriksjoner som stadig kommer og gjennom hele den måte samfunnssystemet virker på.

Å foreta en grundig utrensning blant de mange unyttige offentlige tiltak, skulle ikke være så forferdelig vanskelig om man bare er villig til det. Å gjenreise lysten til å arbeide, er derimot en vanskeligere og adskillig mer langsiktig oppgave.

Flere ting er grunnleggende i denne sammenheng: Enhetskolen må vekk, fordi den allerede i starten fratar ungdommen lysten til å bruke sine evner fullt ut. Isteden må vi få et skolesystem som er tilstrekkelig variert til at alle, uten hensyn til hvordan de er begavet og hvilke evner de har, kan finne seg tilrette og få en veiledning som

fører dem til deres rette plass i samfunnet. En riktig start er uhyre viktig og bestemmende for hva hver enkelt senere kan og vil yte. Dette har De selv tidligere vært inne på, og jeg er altså helt enig.

Når det så senere kommer til det punkt at lysten til arbeide og innsats må stimuleres i det praktiske arbeidsliv, så er det jo noe de fleste er enig om, nemlig at de konfiskatoriske skatter på arbeide må vekk snarest mulig. Hvis man kan få ryddet vekk den unyttige delen av den offentlige virksomhet, så ville det også bli mulig å gjøre noe her.

Det er likevel en annen side som er minst like viktig, og som jeg mener absolutt må høre med i et sosialindividualistisk program. Det er viktig — som jeg også nevnte i innledningen — at alle får følelsen av å få en rett-

messig del av det de er med på å produsere. Jeg mener den eneste vei her er å gå inn for gjennomført utbyttedeling og en størst mulig grad av medeierskap. Spredning av eiendomsretten har jo dessuten andre gode sider enn den fordelingsmessige, f. eks. styrker den sikkert ansvarsfølelsen. Utbyttedeling og medeierskap har tidligere vært berørt i Folk og Land, men jeg mener disse spørsmålene bør ofres enda større oppmerksomhet.

Noen vil undre seg over at jeg skriver så mye om produktivitet når jeg begynte artikkelen med å si at jeg særlig interesserer meg for den sosiale side av sosialindividualismen. Jeg mener imidlertid at den mest sosiale innstilling blant friske og arbeidsføre mennesker er å si: La oss produsere mest mulig slik at det blir nok å fordele til de av våre folkefeller som trenger

det. Den såkalte «sosiale» innstilling som politikerne har i dag, nemlig å love flest mulig gratis fordeler til flest mulig uten å ta hensyn til hvor pengene skal komme fra, er etter min oppfatning dypt usosialt, fordi den i virkeligheten bare tapper ut verdier og gjør oss stadig fattigere og mer belånt som nasjon. Vi ser da også hvordan mange nødlidende handikappgrupper avspises med smuler, og at mange av våre eldre holdes på et eksistensminimum etter et langt livs slit og innsats.

Nei, det eneste sosiale er at den arbeidsdyktige del av et sunt folk yter og skaper etter beste evne — og stimuleres til det av myndighetene — slik at de som trenger å bli tatt hånd om, også får et skikkelig utkomme.

Birger, Bærum

FRISK DEBATT OM «NORSKDOM OG ANDRE TING»

Norskheten er nok der likevel

Herr redaktør!

I sin iver etter å understreke vår europeiske tilhørighet, går innsenderen IT i augustnummeret noe for langt når det gjelder å redusere vårt eget grunnlag. Hvis hensikten er — og det sier han(?) jo — at hans «provokasjoner» skal stimulere til debatt om disse ting, så er de jo nyttige likevel.

Stort sett er det vel korrekt at vi har lite av urbane tradisjoner, men man skal vel ikke se bort fra de miljøer i f. eks. Bergen og Trondheim, som vi med rette kan være stolte av. For bare å ta den siste by: Allerede på 1700-tallet hadde Trondheim et kulturelt og næringsmessig miljø som selv i europeisk sammenheng lå på et meget akseptabelt nivå.

Likevel: Vi er først og fremst et bondefolk. At vår bondekultur langt på vei er inspirert av fremmede forbilder, er ubestridelig. Denne kultur er likevel dypt og ekte norsk, fordi det ikke dreier seg om åndsfattig etterapning, men om virkelig gjenskapning som har gjort disse kulturytringer riktige og gode for norske forhold. Og for å nevne noe som er virkelig rotnorsk: En årtusenlang båtbyggertradisjon, som har eksistert opp til våre dager, og som har overlevet i en befolkning der sjømanns-, fisker- og bondeyrket oftest var kombinert.

Men hva vår bondebakgrunn særlig har gitt oss, er en velutviklet evne til selvstendig opp-treden, som likevel ikke uteluk-

Forts. s. 14

Nasjonalismen er like aktuell i dag

Av Vidar

Herr redaktør!

Det høres ut som forfatteren av «Noen provoserende tanker om norskdom og andre ting» er noe betenkt over at en norsk nasjonalisme er løsningen i dagens samfunn. Etter det jeg kan forstå må dette være p.g.a. assosiasjoner med den avarten som blusset i 1945. På den bakgrunn kan jeg forstå det. Denne var nemlig en tidsbegrenset og overfladisk nasjonalisme. Det er riktig at nasjonalisme er begeistring, følelser og romantikk. Men nasjonalisme er også mye, mye mer. Blant annet er det realisme. Det er sammenfatning av de mål som må settes og de midler som må brukes for å legge forholdene til rette for nasjonens eksistens.

Det er riktig at alt som truer Europa må holdes i sjakk på felles europeisk basis. Men vi må ikke la nasjonalitetene smel-

te sammen for det. Jeg tror at nasjonalismen er minst like aktuell i dag som på Quislings Russlandstid, ja den må faktisk være mer altomgripende i samfunnet. Samfunnsutviklingen og velstandsutviklingen burde tilsi at nasjonalismen var foreldet, hvis jeg forstår forfatteren rett. Dette er en forståelig tankegang på bakgrunn av brystne illusjoner og en generasjons skuffelser og krigsopplevelser. Men hvorfor er det fremdeles noen som sier at nasjonen er minst like viktig som det overnasjonale fellskapet? Også nå da, i en så langt fremskreden tid, 1977, da den offisielle mening sier at folkedans og nasjonalromantikk er museumsgjenstander? Jo, nasjonalismen har sin berettigelse som aldri før, både i politisk utforming og som et alminnelig hverdagslig adferdsmønster, og som kunstnerlig og kulturell aktivitet.

Vi har i dag ungdom som er villig til å ofre det meste — for aktivt å lede samfunnet og den alminnelige mann tilbake til nasjonal bevisstgjøring i videste forstand.

Vi ser tydelig konturene av den menneskelige protest mot teknikkens, utviklingens og urbaniseringens fremskridende prosess. Jeg synes det er en nasjonsvennlig tanke å stoppe opp og tenke over hvor vi vil og hva vi egentlig vil oppnå med en stadig økende velstandsutvikling. Nasjonalisme må etter min mening også innebære en streben mot det optimale. Det er en realistisk sentrumspolitikk. Det er samfunnet som må tilpasses menneskene og ikke omvendt. Ingen annen ideologi er mer tilpasset de naturlige forhold enn nasjonalismen. Det er en nasjonal tanke med ressursbesparing

Forts. s. 13

Ideologisk strid vinnes med åndens våpen

Av Marna Pedersen

Herr redaktør!

IT's tanker i augustnummeret provoserte meg til å gripe penen. Utgangspunktet er dessverre riktig nok. Den norske egenart er ikke så enestående at den er noe å kjempe og dø for. Den norske husmannsånden må gjerne få gravlegges i fred for min skyld. At alt stort i norsk kulturarv er europeisk felleseie, er jeg også enig i. Men så kommer konklusjonen: La oss istedenfor nasjonalisme kjempe for Europa mot den annen og tredje verden.

Hva er det da som er så enestående ved den europeiske egenart? Inkvisisjonen, hekseprosessene, religionskrigene, partipolitikken, frasene eller det supergeniale pengesystemet som gjør bønder og fiskere til utgiftsposter og byråkrati og rusmidler til statens viktigste inntektskilder? La oss like godt se i øynene at det står ikke så helt bra til med den europeiske egenarten heller. I det hele tatt er mennesket et skrøpelig vesen. Ennå står det apestadiet farlig nær, men med enkelte unntagelser som gir løfter om kommende storhet. Og disse store er heldigvis ikke begrenset til bare å gjelde Europa. Selv om vi hører mest om dem, og selv om miljøbetingelsene begrenser utfoldelsesmulighetene for så mange.

Kultur er ellers så mangt. Det finnes en ytre, materiell kultur, og det finnes en indre, åndelig kultur. Men begge har røtter i fortiden, og hva et menneske skal bli, er ikke bare avhengig av genetiske anlegg, men også av de livsbetingelser miljøet, både det materielle og det åndelige, gir å utfolde dem i.

Er ikke forøvrig IT en generasjon for sent ute med sin rasekrig? Med de våpen man har idag, og som i hvert fall også kineserne har, er det teknisk umulig å vinne en ny verdenskrig. Alle parter kan utsette hele menneskeheten mange ganger. Hverken marxismen eller kapitalismen kan lenger beseires med våpenmakt. Fra nu av må til syvende og sist all ideologisk strid vinnes med åndens våpen. Også AKP(m-l) er for sent ute med sin terrorisme. Det er alltid mulig for makthaverne å stable en gegenterror på bena, som er enda verre enn terroristenes, og det vil de også gjøre når provokasjonene blir sterke nok.

Historiens Gud har konfrontert oss med Kristi annet komme. Det er ikke lenger mulig å flytte åndens strid over på det materielle plan. På det materielle plan har vi allerede alt. Vi har all makt militært, intellektuelt, teknisk. Så hvis vi utnyttet våre muligheter, kunne vi gjøre Jor-

den til et Paradis for menneskeheten. Men vi kan ikke, fordi vi har forsømt det eneste nødvendige: Å bli Åndsmennesker. Den nye eliten kjennetegnes ikke ved materielle privilegier, men ved frivillig å bære byrder.

Hvor står vi da? Vi skal være ny-nasjonalister på den rette måten. Vi skal ikke kjempe for det norske folket fordi det er gjevere enn alle andre folk. Men bare fordi det nu engang er vårt folk. Det er her Gud har satt oss. Ikke en kamp mot andre nasjoner, for ved å frelse oss selv bidrar vi mest og best også til andres frelse. Det vi skal kjempe mot, er et vanvittig pengesystem som forveksler inntekter og utgifter. Et skolesystem som hindrer våre barn i å utfolde sine forskjellige evner og gjør dem til tapere på grunn av intellektuelt snobberi. Et frasedemokrati som mobber oss til å bli masse-mennesker etter parolen: Alle mennesker er like, men noen er likere enn andre mennesker, og noen er slett ikke like i det hele tatt, for de er ikke «in».

Vi må arbeide for å gjenreise menings-, tale- og organisasjonsfriheten for alle. For Loke så vel som for Tor. Størst mulig frihet for enhver, men en frihet med ansvar for andres vel. Og med størst ansvar på offentlige tillitsmenn.

Marna Pedersen

Mer «liberalisme»

Herr redaktør!

«Er Folk og Land for individualistisk?» spurte jeg i juni nummeret av avisen. I en hale til mitt innlegg og i en dertil egnet leder mistolker Folk og Lands redaksjon mine meninger til den grad at jeg dessverre er fristet til å tro at det dreier seg om bevisst forvrengning.

Jeg har aldri skrevet at Folk og Land er liberalistisk, slik redaksjonen påstår. Så ille er det dog heldigvis ennå ikke stelt. Hva jeg imidlertid skrev, var at man har kunnet spore en tendens til dreining i liberalistisk retning. Dette skyldes, hvilket jeg også gjorde fullstendig klart, ingen direkte feiltolkning av Quislings lære, men snarere en overdreven vekt på én side av denne, nemlig individualismen. Hva jeg ville frem til, var at begreper som fellelesskapsånd og solidaritetstanken ikke må skyves under stolen av redsel for å bli oppfattet som en norsk «sosialisme» (et uttrykk som faktisk lenge før krigen av NS ble brukt langt oftere enn «sosialindividualismen».)

Til dette svarer redaksjonen at jeg glemmer å nevne individualismen. Men min artikkel var ingen analyse av Quislings lære som sådan. Den var en kritikk av en mangel ved Folk og Lands redaksjons oppfatning av denne. Og da er det da vitterligen ikke min oppgave å skrive enda mer om en side av vår ideologi som jeg mener allerede er overrepresentert.

Ellers kan jeg ikke fatte hvorfor man absolutt må ty til Herman Harris Aall og hans sosial-individualisme når vi har Quisling, uni-

versismen og hans norske nasjonalisme — selv om disse begreper skulle være relativt ensbetydende. Finner man det mer hensiktsmessig ut fra taktiske vurderinger å skyve frem Aall på bekostning av NS fører? I så fall burde augustnummerets voldsomt oppslåtte leksjon i sosial-individualisme kompletteres med noen sitater fra den samme Harris Aalls avhandlinger om jøde- og frimurerproblemet. Og da er vi jo like langt — og for vår åndssterile motpart like «nynazistiske» — uansett hvilket navn vi ønsker å smykke oss med av redsel for den eneste rette betegnelse: Norske nasjonalister.

NF-er fra Telemark

Ærlig talt synes vi dette nå er i ferd med å utvikle seg til det rene flisespikkeri. Når innsenderen i sin forrige artikkel beskylder redaksjonen for å «fremme en fordekt liberalisme», får han også være mann for å stå ved det. Overskriften «Er Folk og Land for individualistisk?» var det forøvrig vi som satte.

Når vi gjenga utsnitt fra Herman Harris Aalls bok «Sozialindividualismus», skyldes det ganske enkelt at en interessert leser hadde sendt oss den. Boken manglet til da i vårt bibliotek. Ellers burde det være kjent at vi har bragt en rekke sitater av Quisling, der han bruker ordet sosialindividualisme og forklarer hva han mener med det. Flere sitater vil komme. A beskyldte oss for å stikke Quisling under stol, er mildest talt absurd.

At vi står for en personlig ut-

Forts. s. 14

Noen tanker om

DET SOSIALINDIVIDUALISTISKE OG ANDRE KULTURBEGREPER

Det ble i de første etterkrigs-årene gjort en respektabel innsats for at Norge skulle bli et bedre samfunn å leve i. Man satset på det man kalte «økonomisk utbygging». De bakenforliggende idéer var marxismen, liberalismen og John Keynes' teorier. Også i etterkrigstiden må man si at den rådende samfunnsideologi i Norge var en blandingsideologi, først og fremst en blanding som kunne godtas av minst halvparten av befolkningen. Felles for den nyere tids marxisme og liberalisme var at begge disse ideologier plasserte «det økonomiske» i sentrum, med hovedvekten på det penge-økonomiske. «Det kulturelle» skulle nå være bare en overbygning over det økonomiske fundament. Denne plassering av «det kulturelle» ble skjebnesvanger. Den baserer seg på den nyere tids sektortenkning, der den menneskelige tilværelse splittes opp i sektorer med mer eller mindre vanntette skott mellom. Denne form for tenkning virker ganske ødeleggende på det kulturelle, og denne kultur-ødeleggelse virker tilbake på det økonomiske. Et gammelt norsk ordspråk sier det slik: «Det hjelper lite at kua melker godt, når den har den uvane at den trækker i melkebøtta».

En fornuftigere plassering av kulturbegrepet

En ganske annen plassering av kulturbegrepet er ikke ukjent, heller ikke i norsk historie. Kulturgrunnlaget må nødvendigvis bli selve det store fundament som alt, også det økonomiske, og det økonomiske system, bygges på. Da må imidlertid begrepet kultur gis en så vid ramme at det eger seg som et fundament av denne art. Gjøres dette omvendt: at «kultur» bare blir en del av enkeltstående og strengt tatt unødvendige aktiviteter som overbygninger over «det økonomiske» fundament, slik det faktisk ble gjort i siste etterkrigstid, må man nødvendigvis få som resultat nettopp den kulturopløsning som så mange av tidens kulturkritikere påpeker.

Det mer omfattende kulturbegrep

Kultur er ikke bare kunst og kunstneriske aktiviteter. Kultur er ikke bare skapende aktiviteter som gir synlige eller hørbare resultater. Evne til å forstå tanker som har å gjøre med det mer omfattende kulturbegrep er i høyeste grad avhengig av evner og trening i å tenke abstrakt på dette område, kanskje mer enn på noe annet område, er det kunstige skillet mellom «det konkrete» og «det abstrakte» en alvorlig blokkering av evnen til å forstå og se «de tverrfaglige sammenhenger» som denne vide kulturforståing er avhengig av.

Kultur har å gjøre med hele vår holdning til oss selv og våre medmennesker, menneskenes historie og deres fremtid, til hele den natur vi er og har vært omgitt av. Det kultursyn vi har eller

mangler, er bestemmende for hele vår atferd som enkeltmennesker og som grupper.

Vår tilværelse er en helhet

Etter den omfattende sosial-individualistiske oppfatning av kulturbegrepet, vil kultur først og fremst si evne til å se og forstå alle de utallige fine forbindelseslinjer mellom «det teoretiske», «det praktiske», «det tradisjonelle», «den skapende fantasi» og «den fleksible tenkning».

Dette livssyn må bli hva man kan kalle «et kombinativt livssyn». Det livssyn som nå en tidlang har ført det store ord i vårt samfunn, er et splittende livssyn hvor «teori» stilles opp som motsetning til «praksis» — osv. Samfunnet blir sett på som en samling grupper i et naturlig motsetningsforhold til hverandre og i en naturgitt konflikt med hverandre. Problemerkombinasjoner som enten-eller-problemer som bare kan løses enten ved kompromiss eller ved at den ene gruppe beseirer og undertrykker den andre. Et kombinativt, sosial-individualistisk livssyn er et helhetssyn hvor individet er en nødvendig del av samfunnet, samfunnet den vesentligste faktor i individets liv. Samfunnets nødvendige yrkesgrupper har dype fellesinteresser i det å opprettholde samfunnet, bevare og styrke dets sunnhet, gjøre det til et godt samfunn å leve i for det enkelte individ. De nåværende interessekonflikter er kunstig frembrakt av en syk samfunns- og livsinstilling.

Kultur og klasseskille

Særlig i det siste halve hundreår har det her til lands vært arbeidet iherdig for å få fjernet de tradisjonelle klasseskiller. Enten vi liker det eller vi misliker det, må vi erkjenne at de ulike kulturlag i folket likevel eksisterer fremdeles. En kan fremdeles med full rett tale om «overklasse-kultur», «middelklasse-kultur» og «underklassekultur». De enkelte representanter for de forskjellige kulturlag ser fremdeles ofte med hat, avsky og mistro på andre kulturmiljøer enn deres eget. Lite synes å ha endret seg på dette område under den «inntektsutjamning» som har funnet sted den siste mannsalder, bortsett fra det at de tradisjonelle kulturlag-delinger nå mer enn før går på tvers av de økonomiske — og at middelklasse-kulturen har åset ut til begge sider, slik at den nå er sterkt representert blant fattige som blant rike. Den marxistiske klasseinndeling blir bare mer og mer meningsløs og umulig å plassere kulturkampen i.

Hva så med «klassekampen»? Kultur — et overskudds-fenomen?

Etter en livsnær, kombinativ helhetsoppfatning kan ingen respektabel samfunnsgruppe bekjempes, men ordnes inn i helheten. En annen sak er det at vårt syke samfunn av i dag inneholder en del «yrkes»-grupper som med fordel kunne elimineres ved at dets medlemmer omskoleres til samfunnsnyttig arbeid. Det skulle vel uten videre være klart at «arbeid» ikke utelukkende kan defineres som manuelt arbeid. Egentlig finnes det vel neppe noe reelt arbeid uten at teoretisk innsikt må gå hånd i hånd med de praktiske ferdigheter. Men skal man kunne godta denne påstand, må kanskje «praktiske ferdigheter» og «teoretisk innsikt» defineres så vidt at grensene mellom dem blir flytende og således uten mening.

Vår tids spesialister på kulturspørsmål

Ut fra den førnevnte kombinateive helhetsoppfatning vil det også bli uten mening å spesialisere seg på en bestemt kulturaktivitet. Det eneste som gir mening er å *allsidiggjøre* seg til å få stadig bedre innsikt i kulturspørsmålene — få stadig bedre evne til oversikt og innsikt. Kulturdebatten går vel egentlig ikke først og fremst på et motset-

AV LITTERATUS

ningsforhold mellom personer med ulike kultursyn. Det blir heller en «kamp» som personer med innsikt må føre mot den manglende innsikt, det sunne folkevett mot den ensidige «toskeskap», om man vil. Det betyr ikke at ikke også toskeskapen kan være aktivt kjempende og misjonerende. Kultursamfunnets farligste fiende er nettopp den aktive uvitenhet — hvis en med uvitenhet mener sneversyntheten — fagidioten, den snevre ekspertise. Kanskje det var her det klikket mest for etterkrigstidens kulturpolitikere og øvrige politikere. De tok sikte på å være den koordinerende faktor som skulle samordne ekspertenes viten. Det går bare ikke med politikere som selv representerer gruppe-interessenes «toskeskap» — og ikke kan skjelle mellom samfunnsnyttige og samfunns-skadelige arbeidsplasser, men ensidig går inn for å sikre arbeidsplassene. De ser ingen forskjell på de realøkonomiske verdier og pengeverdier, naturressurser kontra penge-ressurser osv.

stadig bedre». Denne merkelige tro har vært å finne lenge i vårt land. Det kan likevel være meget nyttig at vi ikke glemmer at hvis vi bare går langt nok tilbake i vårt folks kulturhistorie, vil vi finne kimen til den siden så dominerende middelklassekulturen mer som et fremmedlegeme i den kultur som i ubrutt tradisjon ble nedarvet fra våre forfedre, også etter at landet ble kristnet.

Det nye kom altså inn utenfra, som noe fremmed, det var opprinnelig ikke i slekt med våre fedres ånd — våre fedres måte å betrakte livet på. Men en av årsakene til at den nye og fremmede kultur bredte seg så fort og så sterkt for hver generasjon som gikk, var likevel et trekk vi fant i den gamle norrøne kultur: en tro på lykke og ulykke som noe lagnadsbestemt og uavvendelig. Fra denne skjebnetro var det et kort skritt til troen på at «suksess er suksess»: det var ingen som skulle ha rett til å reise kritikk mot den måten lykken eller suksessen ble vunnet på, så lenge aktiviteten ble holdt innenfor en nokså vilkårlig satt «lovens ramme». I disse dager, august 1977, reiser det båter langs kysten. De legger til kaiene på små steder. Det deles ut bade-baller til ungene som samles. De får beskjed om å fortelle det hjem til foreldrene at disse bade-ballene har de fått av Det norske arbeiderparti!

Lovens ramme skulle på visse områder være *vid*. Frihet til å søke den lykke som penger og pengeinntekter kan skaffe, og herunder bruke alle de middel, alle de knep de rommelige lovregler tillot, ble regnet som hellig og ukrenkelig.

Et dagsaktuelt eksempel på denne form for tenkning: Der er nu så altfor mange privatbiler på vegger og gater. Men meget få — og da gjerne fortrinnsvis de som selv ikke har bil — er villige til å godta restriksjoner i lovs form: at noen skulle kunne nektes sertifikat fordi hans/hennes kjøring måtte betraktes som unødvendig luksuskjøring som enklere kunne foregå med offentlig transportmiddel. Den som har økonomisk råd til det, skal i følge denne tenkning ikke kunne kjøre med sin bil på de overfylte vegger, når han/hun bare oppfyller visse minimumskrav til kjørekunnskap. Denne retten til å eie og kjøre bil blir regnet for å være mer hellig og ukrenkelig enn alle de barns liv som får en brå slutt i trafikk-ulykkelige. Når vegene blir overfylte av biler, kommer bare høyere og høyere rop om flere og bredere vegger, bygd for offentlige skattepenger, idet man skjærer stadig bredere remser av bøndernes gårder. «Bilen er kommet for å bli», heter det gjerne. Kanskje vi må tolke det slik at den som sier dette om bilen som er kommet for å bli, han vil også ha sagt at de trafikk-drepte barna fikk sin tragiske død fordi de på mystisk vis *ikke* var kommet for å bli!

Middelklassekulturen, en liberalistisk-sosialistisk kjøpmannskultur

Det er middelklassekulturen som har vært på fremmarsj i den nyere tid. Vår nyere tids historie er gjennomsyret av den tenkning som hører denne kultur til: den liberalistiske kjøpmannstenkning som ser med tolerant velvilje på alle andre -ismer, når disse bare ikke tar sikte på å legge hindringer i veien for enkeltpersonenes strev for å samle pengeverdier.

Mange vil i dag kalle en slik livsinstilling korttenkt, egosentrisk og samfunnsmessig uansvarlig og ansvarsløs. For mange kan nettopp dette bli karakteristikk av de etablerte partiets programmer. Det er mange i dag som peker på årsakssammenhenger mellom «friheten til å ta seg friheter» og de mange kriser, samfunnssonder og samfunnsproblemer som blir stadig mer kroniske og stadig mer krasse i sine uttrykksformer. Ut fra den vanlige, mer overfladiske tenkning kunne det være riktig å konstatere at «samfunnsprobleme» er kommet for å bli.

Når det gjelder beskyldningene om samfunnsmessig ansvarsløshet, har middelklassekulturens talsmenn alltid visst å gardere seg mot dem ved en vidt omfattende psykologisk rasjonalisering: bortforklaring av uheldige kjensgjerninger. Denne kulturs representanter vil ikke tenke på så særlig langt sikt, for de tror fullt og helt, med religiøs kritikkløshet, på en «Utvikling», styrt av hellige krefter som mennesket ikke har eller bør få kontroll over. Utviklingen er etter denne tro en mer eller mindre rettlinjert enveiskjøring mot «det

Jøde takker NS-lensmann

I vanlig «populær» litteratur, i film og presse skildres NS-folk som en hop angivere og terrorister. At virkeligheten var en helt annen, finnes det tusener av beviser på. Vi har f. eks. foran oss et brev, skrevet av en jøde, som bl. a. sier følgende om en NS-lensmann:

«I 1941 ble han medlem, han gjorde for bygden det han var i stand til, spesielt vil jeg nevne at jeg er av jødisk herkomst, hvilket han kjente til, ... Han fremholdt bestandig at der var ikke jødeblod i meg o.s.v. Likedan overfor tyskerne. Jeg følte meg sikker under hans skjermende hånd.

I 1942 ble jeg arrestert, han gjorde det beste for min familie under mitt fravær med forskjellige råd da de holdt (på) å jage dem fra gården og skulle kon-

fiskeres. Han var svært ivrig og forsøkte med det han kunne hjelpe for å få meg fri. Takket være hans holdning overfor meg da jeg kom løs slutten av 1942 ble jeg ikke mer forfulgt av sikkerhetspolitiet da han utstedet meg nytt pass uten J. stempel hvilket var deres betingelse. Likeoverfor tyskerne har han bekreftet at jeg var ren arier i henhold til deres forespørsel om meg.»

Da det fremdeles kan ha svært uheldige konsekvenser å nevne en NS-mann ved navn, avstår vi fra det, men originaldokumentet finnes i INO's arkiv sammen med andre meget positive uttalelser om denne mannen.

At «retten» dømte og fordømte ham alene av den grunn at han var NS-medlem, er det neppe nødvendig å fortelle.

Vi har da litt erfaring om overvåking vi også

Herr redaktør!

Det er stor interesse for overvåking og spionasje for tiden. Mange rare opplysninger kommer frem både fra Norge og Danmark. Følgende kan kanskje i denne sammenheng være av interesse:

I. Etter krigen fortalte en politimann meg at før krigen ble NS-folk registrert av politiet. Hvorledes de fikk opplysninger, kan vel være det samme.

II. Etter krigen arbeidet jeg et par dager sammen med en høyt dekorert frontkjemper, som hadde vært på Østfronten. Jeg spurte ham om han hadde opplevd noe særlig etter at han slapp ut av fangeleiren. «Det må da være det at jeg fikk besøk av en mann som spurte om jeg ville gå inn i det amerikanske etterretningsvesen». «Hva svarte du?» spurte jeg. Svaret var: «Dra til h... e!»

Gammel abonnent, Drammen

EN USEDVANLIG PARADE

MINNER FRA FANGETIDEN

Dette fortalte en frontkamerat en kveld vi satt sammen: Som dere vet ble kompaniet mitt, eller restene av det, omringet, men vi klarte altså å slå oss igjennom og nådde over til amerikanerne sammen med en enhet fra Wehrmacht og noen frivillige fra Flandern og Danmark. Vi var rundt hundre mann i alt, utslitte, utsultede, møkkete og lusete. Mange var såret. Sjefen for «kampgruppen» vår, en kaptein fra Wehrmacht, knappe 30 år, var hardt såret i benet. Han ble stablet inn i en jeep sammen med sin ordonans, en flamlender, og sin adjutant, en ung tysk løytnant, og kjørt inn i landsbyen. Vi for vår del fikk hverken vått eller tørt, og den eneste hjelp de sårede fikk, var hva vårt eget sanitetskorps organiserte.

Etter en fæl natt fikk vi ordre om å stille opp ved soloppgang, dvs. de av oss som kunne marsjere. De sårede ble lastet på lastebiler. Under bevokning av et titall G. I., men under kommando av en av oss, en hollandsk oberjunker, satte vi oss hutrende i marsj inn i landsbyens hovedgate. Landsbyen lot til å være uskadd, og vi så enkelte forskremte sivilister titte forsiktig frem bak gardinene.

Utenfor stedets vertshus sto en gruppe amerikanske offiserer. De lo og bråkte og var sannsynligvis iferd med å avslutte en nattlig seiersfeiring. Bråket stilnet litt da de fikk øye på vårt opptog, men så sa en av offiserene, som øyensynlig var

sjefen etter distinksjonene å dømme, et eller annet som ble mottatt med jubel av de andre. Stemningen steg igjen.

Plutselig forlot denne sjefen de øvrige, og sammen med en menig gikk han oss imøte og vinket at vi skulle stoppe. Van der Kerk, oberjunkeren, kommanderte holdt, og der sto vi. Med høy, kommanderende stemme sa amerikaneren noe til van der Kerk, lot soldaten oversette det til tysk — han var vel tolk — og så gjorde herrene helt om og gikk tilbake til gruppen ved vertshuset.

Van der Kerk forklarte oss hva amerikaneren hadde sagt. Han og hans kamerater var blitt enige om at vi værsgod skulle demonstrere den komiske tyske «hanemarsjen» for dem, da de aldri hadde sett den annet enn på film. «Vi kan neppe nekte, men jeg foreslår at vi sørger for at det ikke klaffer. Vi kan jo skylde på at vi er ute av øvelse, og vi behøver ikke opp- tre som underholdning for et fyllekalas.»

Vi ble fort enige. Van der Kerk kommanderte «Parade — marsj». og dermed begynte ro- tet: Noen begynte med høyre ben og noen med venstre, noen sparket høyt i været, noen ikke. Vi snublet i bena på hverande, to mann falt overende og andre over dem igjen.

Et brøl fra amerikaneren stoppet rotet. Han var rød i fjeset og truet med død og fordervelse hvis vi holdt ham for narr. «Once again, but perfect!»

ropte han. Gutta var nokså forbanna over klovnriet hans, men vi måtte gå tilbake en 20—30 meter for å starte på nytt. Så gjentok hele teatret seg, bare enda mer kaotisk og klosset denne gang. Amerikaneren raste og ga oss en siste sjanse. På tross av sult og svakhet var vi likevel så forbannet at vi ikke tenkte på å gi etter.

Da var det at vi på den andre siden av gaten, rett overfor vertshuset og ami-ene, fikk se kapteinen vår. Han slepte seg avsted, støttet av ordonansen og adjutanten og ble fulgt av to ami-er med geværene i anlegg. Det voldte ham tydelig store smerter å bevege seg. Ansiktet var kritthvitt, og han måtte stoppe flere ganger. Tilslutt ble han stående og hive etter været rett over gaten for den brølende amerikanske offiseren.

«Marsjkolonne — rett inn!» kom det plutselig fra van der Kerk, og stemmen var uten den tidligere trassig-spøkefulle undertonen. «Parade for kapteinen, fremad — marsj!» lød kommandoen. Merkverdig! Alle hadde forstått poenget. I eksemplarisk «rettet marsj» kom vi bortover gaten. Ami-ene så spent på oss. Jasså, litt kjøft var det altså som skulle til. Kadarverdisiplinen fornektet seg ikke. Og så kom den velkjente langtrukne kommandoen «Aaaachtung!» fra van der Kerk. Slitne rygger rettet seg, armene strakte seg langs siden, som et blaff vendte bleke, skjeggete, skitne,

Forts. s. 14

«La oss lytte til dem som ikke har attest for å være 'gode nordmenn'»

7. mai i år sto følgende anmeldelse av Odd Melsoms bok «Pa nasjonal uriaspost» i Skiens-avisen Varden. Anmeldelsen er skrevet av Kjell Aspaas.

... det foregår en ganske smart forfalskning av okkupasjonshistorien vår ... Jeg mener — offisiell og halvoffisiell historieskrivning, offisielle taler, offisielle undersøkelser som tilslører i steden for å avsløre, pluss alt det private juglet og skrytet. Bare vent til det blir passelig oppblandet med svada og kommer i lærebo- kene, da skal du få se på greier. Det skulle ikke undre meg om den krigen vi førte i Norge i 1940, ender med å bli en av de best planlagte og best gjennomførte i verdenshistorien — vår krig, altså ikke tyskernes ...

Nei. Ordene skriver seg ikke

fra Odd Melsom, som skal være utgangspunktet for denne artikkel. Heller ikke er de artikkelforfatterens. Det er derimot Sigurd Hoel som har formulert dem. Og dermed får de vel en viss vekt.

Odd Melsom, tidligere medlem av Nasjonal Samling, har nylig skrevet en bok som han har kalt «På nasjonal uriaspost». Boken har en undertittel som viser drivkraften bak verket. Melsom kaller det «nødvendig supplement til okkupasjonshistorien». Og så skulle man kanskje tro at det er kommet lovlig sent. Hvem interesserer seg for det som hendte for så nesten ufattelig lenge siden? Neppe folk flest. Men så lenge det skrives Norges- historie, vil iallfall denne epoken måtte oppta dem som skriver om den.

En gylden regel sier: Audiatur

et altera pars, og det skal bety noe sånt som at også den annen part må få komme til orde. Jeg tror at det i meget liten grad har skjedd hittil. Like etter frigjørelsen kom det riktignok en rekke temmelig sjokkerende bøker om forholdene før og under okkupasjonen, og flere av dem var til og med skrevet av folk fra den «rette» siden. De vakte den gang forferdelse i vide kretser. Noen husker kanskje ennå major Langelands «Dømmer ikke», som havnet i retten.

Til dem som sier: La oss nå bli ferdige med det der, er Odd Melsoms bok et glimrende motargument. Hvorfor skal vi, som har skriftlig attest for at vi var «gode nordmenn», ikke ha tid til å lytte til dem som ikke fikk slike attester, men noe ganske annet istedenfor? For — VI-

SER DET SEG — også disse mennesker mener at de var «gode nordmenn», bare ut fra et ganske annet utgangspunkt.

Odd Melsoms boktittel er meget talende; så langt hans — og hans likesinnes — oppfatninger går, naturligvis. Det var, leser vi hos Melsom, slett ingen dans på roser, ingen reell fordel for disse som regnet med og håpet på en tysk seier. De var i stadig konflikt med okkupasjonsmakten for å hevde norske interesser overfor de tyske, som, det vet vi jo, gikk ut på å eksploatere det vi hadde å by dem av krigsnyttige varer. Jens Bjørneboe er forresten inne på det i sin avslørende roman om samme tema, den som heter «Under en hårdere himmel».

Nu er det naturligvis ugjørlig i en relativt kort anmeldelse i detalj å redegjøre for Melsoms

«nødvendige supplement». Enhver med en smule interesse for spørsmålet, bør selv lese hans bok, som er holdt i en tone av forsoning og vilje til saklighet. Det som interesserer anmelderen mest, er imidlertid spørsmålet om hvorfor så mange (for det ble jo etterhånden ganske mange) som slutte seg til Quislings parti. Om dette skriver Melsom i bokens innledningskapittel, som han har kalt «Bakgrunnen». Og mon ikke dette er bokens mest sentrale del overhodet? Bortsett fra skjønnlitterære forfattere, som f. eks. nevnte Bjørneboe og Sigurd Hoel, er det vel ingen faghistoriker som har tatt emnet opp til en slik drøftelse. Men om det på noe sted kunne trenges ny forskning, så måtte det være her.

Odd Melsom skriver for

Forts. s. 14

En hyllest til dem som sto på post til siste slutt

Av Ståle Skjæveland

Herr redaktør!

Til å begynne med når mennesker sulter, hungrer de etter næring. Ettersom tiden går, blir de først desperate etter å skaffe seg mat, men så mister de evnen til å ta til seg næring. De nekter til slutt å ta imot hva de før hungret etter.

Slik også med mennesker som hungrer etter kjærlighet, respekt og forståelse: Først en lengsel etter noe de ikke får, så desperasjon, bitterhet og depresjon. Så går tiden, den verste fiende for et menneske i depresjonens bølgedal. De kommer ikke opp, men er innestengt i seg selv. Om de nå blir tilbudt, da vil de ikke ha, for de har mistet evnen til å motta.

Tomrom må fylles. Der kjærlighet, forståelse og respekt skulle ha sitt høysete, griper depresjon inn og fyller tomrommet. Det er blitt et misfoster av en helhet, som det ikke kan røkkes ved.

De ba om litt forståelse og respekt, men de knelte ikke, disse stolte menn som sto på sin post til siste slutt. De fikk ingenting av de «høge herrer», som *lystbetont knuste menneskesinn med jernhand*. De var ikke så mange, de som ga opp etter å ha gitt og ofret så meget. De fleste sto oppreist og fikk ikke et tomrom i sitt sinn. De hadde noe, eller noen som sto dem bi.

Vi sender en tanke til dem som ble «sultet» i hjel, og glemmer dem aldri. De falt for statens blodrøde dolk i «gledens tid».

Ståle Skjæveland, 22 år

Har du opplysninger om falne eller savnede svenske frontkjempere?

Herr redaktør!

Den stadig stigende interesse for frontkjemperne, for Divisjon Wiking og alle de andre formasjonene vi deltok i på Østfronten, begynner å anta utrolige dimensjoner, sett fra vår side!

Den svenske stor-avisen EKS-PRESSEN har i en serie over 6 dager omtalt de svenske deltagere i Waffen SS og deres opplevelser på Østfronten og hjemme.

Serien har vært godt underbygget med billedstoff, selv om innholdet stort sett er slik vi kjenner det fra Norge. Imponeerende er imidlertid et to-sidig kompanibilde fra Klagenfurt, hvor mange norske ansikter også kan kjennes igjen.

Journalisten Leif Bjørckmann i Ekspressen klarer ikke å skjule at han er imponert over disse ungdommene fra dengang.

Av 125 svenske frivillige i Waffen SS falt 25, og det er omtrent samme prosent vi selv hadde.

Bjørckmann forsøker å forklare de svenske leserne at de grønkleddede i Waffen SS var regulære tropper og ikke må sammenblandes med de svartkleddede SS.

Også i Sverige kunne en frontkjemper risikere å miste sin jobb om hans fortid ble kjent. Pengeutpressing var heller ikke ukjent i den forbindelse, fordi noen hadde fått tak i saksdokumenter

hos den svenske sikkerhetstjenesten. Bjørckmann fastslår imidlertid at «SS-männene har klart seg mycket bra siden hjemkomsten» og forteller om leger, sivilingeniører, direktører, og til og med har én blitt tingsdommer. En av dem (Vilgot 8. juli) står frem og sier han har holdt sin linje og er stolt av sin fortid, og Ekspressens serie gir inntrykk av at det er han ikke alene om.

Det som slår en i denne nostalgibølgen, er at det finnes så lite litteratur på norsk eller skandinavisisk om vår motivering og innsats dengang.

I Sverige har de nylig oversatt en bok om Waffen SS som er utgitt i to bind.

Ungdom i skoler og universiteter har ikke meget å bla i av vår historie, slik vi opplevet den, og det er vel med på å skape et ofte forvrengt bilde av sannheten.

Bjørckmann har kontakt med flere pårørende til svenske savnede fra Østfronten. Disse pårørende ber om hjelp til å få rede på hva som kan ha skjedd med sine. Skulle noen sitte inne med opplysninger om svensker som har falt eller er tatt til fange, eller om noen er interessert i artikkelserien, kan de skrive til *Leif Bjørckmann, EKSPRESSEN, 105 16, Stockholm, Sverige*.

R. B.

DE SOM DRO UT

Av Kjell Haugimellom

Fra de brunsvide skrenter langt nede ved Elbrus fot til de susende storskoger i Finland.

Over en strekning på flere tusen kilometer, en avstand som de fleste ikke vil forstå.

Over områder med storskog, fruktbare vidder, steppens umåtelige størrelse, sumpland og forrevne fjellskar, med elver brede som en liten vestlandsfjord og bebodd med millioner av mennesker, flere folkegrupper smeltet sammen.

Over et kjempeområde, hvor det i århundrer har rast krig, hunger og pest, der germaneren fra vest og asiater fra øst ofte har tørnet sammen, der hvor Karl XII og Napoleon måtte gi opp.

Over dette veldige område tok det divisjonene fra Wehrmacht og SS halvannet år å nå til Volga. Det så ut som det skulle lykkes, men så gjorde de store avstander seg gjeldende. Det stop-

pet opp og den lange veien hjem tok til.

Hit bort, til alt det ukjente og det fremmedartede miljø kom de, idealistene — unge og sterke. Fra det karrige Norge, fra by og bondeland, fra skogsdalene, fra det grå, snauklipte kystlandet. Men felles hadde de noe: kjærlighet til landet og folket. For ingen kan vel påstå at dette var en flokk eventyrere på like fot med dem som søkte til Fremmedlegionen for å skjule sine misgjerninger.

Nei, det var just ikke noe eventyr. Når en leser frontmeldingene fra kampstedene, så blir nok eventyrglansen borte. Da kampene gikk østover, så vel de fleste på det som en mulighet til å knuse det systemet som de fryktet og var redd, og som de alle ville satse livet for at vi skulle bli spart for. Den andre

veien, tilbake, ble det vel kjempet for det nakne liv.

De fleste kom tross alt fra det uten alt for store fysiske skader. Men de havnet i en ny kamp på hjemlige trakter, og den var kanskje enda verre. Her sto kampen om den nakne og sårbare sjel. Og den kampen er no blitt en tredveårskrig. Motstanderne var for en stor del geriljaopplærte karer fra skauen som aldri hadde sett en Panzerfaust eller en Nebelwerfer unnatt på bilder — langt mindre arbeidet etter en flammekaster. Men som hadde manns mot til å rive løs jernkors og utmerker for å få trakkert dem godt ned i jorden. Sânt kalles «patriotisme», men det har lite med idealisme å gjøre.

Men borte i Ukrainas frodige jord ved Dnjepr, ved Kuban, ved Tsjerkassy, ved Oranien-

baum, ved Luga, ved Tornio, ved Vistula ligger de som ga alt. Seks fot fremmed og fiendtlig jord fikk de, langt borte i et annet land, hvor ingen av deres kjære får komme til. De som falt i kampen på «den rette siden», er hentet hjem, de som kunne finnes. I by og bygd står minnesteiner. Disse folkene kjempet for hele den frie verden. Og seieren de vant, er jo ganske synlig i dag?

De som dro ut for å redde Europas skanser tredve år for tidlig, kjempet en annen krig. De kjempet for personen Adolf Hitler, sies og skrives det. Deres enker og barn har måttet klare seg på egen hånd. Ikke engang å få samle seg i lag med kamerater skal de ha lov til, de som dro ut. Über den Gräben weht der Wind.

Kjell Haugimellom

MÅNEDENS
«PERNILLE»:

VÅR EGEN VERDEN INNE I OSS

Jeg sitter her og ser ut gjennom verandadøren på min del av sommeren i en verandakasse. Mer blir ikke en blokkboer til del. Men det er min jord, ærlig og redelig betalt, blomster fra frø jeg selv har sådd og fått fram til vidunderlig blomstring mot ettersommeren. Jeg har et kvarters kos med dem hver ettermiddag, som alt som lever og gror liker de omsorg og pleie.

Carl Fredrik Engelstad skrev for en del år siden en fremragende artikkel, jeg tror det var i «Aftenposten», om å danne sin egen verden i verden. Min sommer i sommer blomstrer der ute godt synlig fra min verden innenfor.

Vel er jeg bare datter av en

«landssviker», men jeg føler en frysning overfor den verden som omgir meg. Det er vel arv, de stadige spark mot og angrep på dem som samfunnet skulle akseptere fullt og helt når bare straffen var sonet, rammer meg også, for jeg vet at mine foreldre og deres venner krymper seg under dem.

Jeg leser og leser for å forsøke å forstå det hele. Heradstveits bok om Quisling var den siste. Den er krydret med lange sitater fra det stenografiske referat av rettssaken mot Vidkun Quisling. Nå har jeg fått tak i det. For en følelse det må ha vært å stå der med bare fiender omkring seg, mennesker som bare ville hans død. Rystende

er «avhørene» av endel «krigsforbrytere» tatt opp i fengslet i Nürnberg. Kanskje håpet disse å lesse noe av det som de visste ville bli dynget på dem senere over på Quisling, kanskje . . . tja, ingen av dem ble hentet som vitner under rettssaken mot Quisling. Forsvaret, som forsøkte å gjøre en god jobb, hadde altså ingen mulighet til kryssseksaminasjon.

Kanskje forsøkte også Quisling å beholde sin egen verden inne i seg selv der han satt i cellen, også siste natten mens han ventet på dem som skulle føre ham til pelen og skuddene. For å forsøke å få et glimt inn i dette har jeg også lest fengselsprest Hauges skildring

av de siste timer til en del av dem som ble martyrer under krigen. Jeg har også lest den danske journalist Ole Schierbecks bok «Dødsdømt, en nådeløs reportasje». Han skildrer bl. a. to dødsdømte danske «landssvikerer» siste timer.

En verden de skulle forlate — eller ta med seg. Makter jeg å trenge inn i den?

Men her må jeg forlate emnet, ellers løper «Folk og Land» den risiko igjen å bli revet istykker av en vred medsøster, en lege på 29 år, Ingeborg Kathrine Horgen, i Volda, som ikke liker noe som ikke er helt negativt om Quisling. Ifølge Sunnmøre Arbeideravis og Verdens Gang, som 20. 8. span-

derer en kvart side på episoden under overskriften «Rev istykker nazi-avis» ble dr. Horgen hensatt i slik affekt over å se en hyldningsartikkel til Quisling i «Nazitidsskriftet Folk og Land» at hun nappet to eksemplarer til seg fra en Narvesenkiosk og rev dem istykker.

Har hun også blomster på sin veranda? Blomster kan forsones en med anderledes tenkende. Men hun kan jo fritt rive og trampe på, mens alt som er landssvikstemplett helst bør smyge seg langs skyggete bakgater der ingen blomster får vokse.

Pernille

TERBOVEN VILLE KJEMPE VIDERE I 1945

LEIV STORHAUG
FORTELLER HER
OM EN NORSK/TYSK
AKSJON FOR
Å STANSE HAM

Den mest kritiske fase i Norges historie under annen verdenskrig inntrådte kanskje ikke i 1940, men i 1945 ved tyske planer om å legge Norden på vektskålen ved Tysklands sammenbrudd. Planene gikk ut på å opprette en bastion mellom øst og vest i Norge, hvor utrustning og forsyninger var iorden og hvor forsvarsmulighetene ble ansett for særdeles gode. Den tyske overkommandos hovedkvarter lå på Lillehammer — ikke bare på grunn av militære hensyn, men også for ikke å komme under innflytelse av den politiske atmosfæren som fortettet seg om Terboven og Quisling i Oslo. Terboven ønsket en overledelse for de omlag 400 000 tyske soldater i Norge, med koordinert militært og politisk førerskap. Han ville personlig sørge for å inspirere og oppflamme de tyske soldater ved å tre inn som nestkommanderende under general Böhme og bli kommissargeneral hos overkommandoen etter russisk mønster. Quislings plan gikk ut på at de tyske tropper skulle gå inn under hans fane og at han via Stockholm skulle komme fram til en avtaleløsning med de allierte.

I egenskap av stabssjef ved hovedkvarteret i Norge underrettet general Herman Hölter generaloberst Jodl i overkommandoen i Tyskland om at man var istand til å ta opp krig i Norge idet nødvendige forråd og forsyninger var tilstede. Terboven hadde da på forhånd den 15. mars 1945 forelagt for øverstkommanderende i Norge, general Böhme en desperat plan om at Hitler, Himmler, Bormann, Goebbels og andre ledende tyskere skulle ta opphold i Norge i tilfelle av et tysk militært sammenbrudd på kontinentet. Terboven ville så sette alt inn på å få tyskerne i Norge til å slåss til siste mann.

Quisling på sin side opptok konkurransen med Terboven og fremla i et møte med Terbovens kollega i Danmark, dr. Best den

20. april 1945 på Gimle i Oslo sine egne vidtgående planer. Quisling mente å kunne forebygge kamper i Norge og noenlunde raskt få i stand en kompromissløsning ved at han tok over ledelsen av de tyske tropper og fikk istand våpenstillstand med de allierte. Han mente at både Sverige og vestmaktene måtte ha den største interesse av å forebygge den fare som oppsto i at Sovjetunionen kunne trenge stadig lenger inn i Norge fra nord. Å holde Sovjet borte fra Norge var Quislings siste tanke, på samme måte som det var hans første politiske tanke, ja selve utgangspunktet for hans politiske konsepsjon og virke — ifølge dr. Werner Bests referat fra møtet.

Nå var det mange innen NS som mente at Quislings plan den gang ikke var realistisk. Vi hadde i Oslo et Katastrofeutvalg som besto sin ildprøve under bombekatastrofen i Filipstad. I en katastrofesituasjon kunne dette gi ordrer også til statlige organer som departementene. Utvalgets formann var daværende ordfører Fritz Jenssen og dets sekretær ingeniør Christian Preuthun. Som ordførerens sekretær sto jeg daglig i kontakt med ham og da han fikk kjennskap til de tyske planer om kamp i fjellfestningen Norge på et tidlig stadium ved lekkasje fra Abwehr, tok vi med sikte på å forebygge en slik kommende katastrofe saken opp i en engere krets av Nordmannklubben, hvor jeg var sekretær. Kretsen besto av stabssjef i Arbeidstjenesten, general Bjerklund, sjef for Statspolitiet, oberst Søvik, Quislings personalsjef Arveschoug — foruten Preuthun og Storhaug.

Vi kom til at løsningen måtte bli at Quisling over radio gav erklæring om at han stillet seg selv, sitt parti og styrkene fra frontkjemperkompaniene, hirdavdelingene og politiet til disposisjon for Kongen, Londonregjeringen og Hjemmefrontens ledel-

se. Ved en slik erklæring ville kunne elimineres fare for borgerkrig om okkupasjonsmakten valgte å fortsette verdenskrigen i Norge etter sammenbrudd i Tyskland. Men selvsagt var målet for vår aksjon å krysse den tyske plan om «Gebirgsfestung Norwegen», og i det øyemed ble Quisling bedt om å reise til Lillehammer for direkte kontakt med øverstkommanderende i Norge, general Böhme.

Ved et opprør mot Terboven måtte man vente at denne ikke rolig ville sitte og vente på sin avsettelse. Til sin rådighet hadde han SS-organisasjonen, Todt og polititroppene. Særlig ville det tyske sikkerhetspoliti være en maktfaktor man ikke kunne se bort fra. Oppgaven måtte derfor bli å påvirke dette til ikke å ta det for hardt om Terboven ble sikret i forbindelse med utsendelse av den påtenkte erklæring fra Quisling over radio. Oppgaven å sikre Terboven og senere i det tyske sikkerhetspoliti tok undertegnede, mens Arveschoug fikk i oppgave fra nevnte krets å kontakte Quisling om våre planer og bevege ham til å gi den nevnte radioerklæring og kontakte Böhme i sakens anledning. Arveschoug sto som Quislings personalsjef i daglig kontakt med ham.

Vinteren 1945 tok jeg gjerne i helgene på ski fra Asker til min fars gård i Loer, og det var da praktisk i den forbindelse å legge skiturene forbi Skaugum hvor Terboven hadde sin residens og under dekke av langrennstrening sjekke Terbovens bilturer til og fra kontoret. Det viste seg at bevoktningen ikke var imponerende om morgenen ut fra Skaugum og ned Gamle Drammensvei. Under dekke av aksjon mot svartebørs og illegal virksomhet fra Hirdens Alarmenhet kombinert med et frontkjemperkompani, ville en liten gruppe frontkjemper kunne sikre seg Terboven ved at hans bil ble utsatt for vegsperring. Man ville trenge bistand fra frontkjemper til en slik aksjon, fordi Hirden hadde for svake våpen, mens frontkjemperne var utrustet med det beste tyske materiell og de beste tyske våpen.

Planen gikk videre ut på å frakte Terboven ved hjelp av motorsykler med sidevogn inn på Krokskogen hvor en militært utrustet kommunistisk gruppe lå i trygg dekning. Jeg hadde støtt på gruppens kurér — en kvinne som lå i sneen med skadet fot i løypa ned mot Sylling — en kveld jeg kom på ski fra Asker. Etter å ha hjulpet henne ned til bygda ba hun neste helg om hjelp til å redde en fra gruppen som satt med tysk dødsdom. Det lykkedes meg imidlertid bare å

få henrettelsen utsatt mens hans sak ble behandlet på nytt. Gruppen satte allikevel pris på min innsats og tilbød seg en senere helg gjennom sin kurér å yte meg nødvendig hjelp når jeg måtte trenge det. — Naturlig var det da å be gruppen om å ta vare på Terboven den korte tid det kunne være igjen til tyskerne ga seg. Planen var å ta dette opp med gruppen over påske i forbindelse med iverksettelse av aksjon mot Terboven.

Så langt kom det imidlertid ikke på grunn av følgende utvikling: Et par ukers tid før påske hadde Terboven gjort ferdig planer med sikte på opprulling av den militære motstandsbevegelsen på Østlandet. Jeg fikk kjennskap til planen forsåvidt angikk Nordmarka ved at Richard Dehn fra avdeling III i det tyske sikkerhetspoliti oppsøkte meg og fortalte at Nordmarka skulle omringes i påsken av store tyske styrker, som skulle rykke inn under den travle påsketraffikken, brenne ned alle hus og skyte ned for fote. Hensikten med aksjonen var ifølge direktiv fra Terboven å gjøre slutt på de slippgrupper og motstandsgrupper som oppholdt seg i hytter m.v. i Nordmarka. Med det tidligere kjennskap man hadde til Terbovens ønske om ny krig i Norge var det lett å forstå at det videre siktepunkt var å tvinge fram en utvikling som måtte føre til tysk valg av hans alternativ.

Richard Dehn var sudetertysk skiløper. Ved at jeg satte opp og deltok på Hirdens konkurranser med lag fra det tyske sikkerhetspoliti, oppsto god kontakt med ham allerede tidlig i okkupasjonsårene. Han bad meg undervise ham i langrensteknikk og om å få delta i min skitrening. Da jeg disponerte en ledig hytte ved Lillevann bad han om å få leie denne til bolig, og Richard Dehn ble gjennom mange skiturer glad i Nordmarka og markas folk. — Nå mot vinterslutt 1945 hadde han den ubehagelige oppgave å ventilere gjennom meg hvordan NS-folk ville reagere på Terbovens planlagte aksjon i Nordmarka.

Jeg fortalte ham det. Gjennom en timelang samtale. Richard Dehn gikk fra vårt møte til sin sjef Obersturmbannführer Noot som gikk videre til sjefen for det tyske sikkerhetspoliti, Oberführer Fehlis, med det resultat at denne tok kraftig avstand fra denne aksjonen under henvisning til at Nordmarka akkurat i påskedagene var et kjært utfartssted for Oslo-befolkningen og især for ungdommen. Fehlis var redd for at det skulle oppstå sammenstøt med sivilbefolkningen og av slo overfor Terboven

å overta ansvaret for en slik aksjon. Han forela videre saken over fjernskriver for SS-Obergruppenführer Kaltenbrunner og forlangte Hitlers avgjørelse, hvilket resulterte i beskjed fra Hitler om at saken skulle utsettes på ubestemt tid.

Disse detaljer fortalte Richard Dehn meg ikke den gang — de er senere kommet frem gjennom juristen og historikeren Sverre Hartmanns historiske forskning. Jeg viser forsåvidt til hans bok: Kritiske faser i Norges historie under annen verdenskrig. Da jeg traff ham for noen år siden, fortalte han meg forøvrig at han nylig hadde besøkt Noot i Tyskland og at denne var gift med enken etter Fehlis. Da jeg omkring 1960 fikk besøk av Richard Dehn i Oslo, og vi frisket opp minner under en lunsj på Frognerseteren, var det første han sa:

«Kan du huske den gang vi fikk stoppet Terbovens blodbad i Nordmarka?»

Men Dehn oppsøkte meg også før påsken 1945 og fortalte at det ble til at nordmenn kunne feire påsken i ro.

På Tuddal Høyfjellshotell i Telemark var fullt belegg av frontkjemper og hirdfolk, som alle var glade over at okkupasjonstiden syntes nærme seg slutten. Det ble danset til engelsk dansemusikk om kvelden. Et par agenter fra det tyske sikkerhetspoliti som fortalte Helge Staff og meg at de var sendt ut for å kartlegge mil-org i Telemark, jaget vi fra hotellet. Det falt da naturlig å ventilere med Helge Staff, som var sjef for ett av de frontkjemperkompanier som var fullt bebevnet, den aksjonsplan vi hadde for å få stoppet Terbovens plan om ny krig i Norge. Og Helge Staff lovet meg hjelp fra sine frontkjemper. Han forbeholdt seg bare at det måtte lykkes Arveschoug å få Quisling til å gi den planlagte erklæring over radio.

Det er på det rene at Quisling kontaktet sjefen for de tyske flystridskrefter i Norge, general Roth og at Quisling gjennom oberstløytnant Quist den 29. april 1945 søkte kontakt med general Böhme. Men denne ville ikke innlate seg med Quisling på noen forhandlinger før han hadde talt med Terboven. Den 1. mai 1945 skulle Terboven være på Lillehammer, men så ble både Böhme og Terboven innkalt til Flensburg til møte med Dönitz, som 4. mai 1945 mottok råd fra generaloberst Jodl om ikke å kapitulere for Norge, men beholde dette land som håndpant. Men Dönitz hørte ikke på den tyske øverstkommanderende generalfeltmarskalk

Forts. s. 14

**BJØRG BUGGE
FORTELLER:**

Av et NS-barns historie

Bjørg Bugge i Os utenfor Bergen var bare en jentunge da krigen sluttet, men hun skulle ikke få lov til å leve som andre jentunger. Hennes far var nemlig ordfører i bygda under okkupasjonen, og at den slags ting måtte betales, har også tusener av andre NS-barn fått erfare. Bjørg Bugge har imidlertid gjort en alvorlig «feil». Hun har ikke avfunnet seg med sin skjebne, men tatt igjen i alle år etterpå: I pressen når hun kunne slippe til og ved oppslag i sine vinduer når hun ikke fikk uttrykke seg på annen måte. Men «opinionen» har hevnet seg på mange måter fra å beskyldte henne for ervervsmessig prostitusjon til å ta livet av hennes hunder.

En ung journalist har oppsøkt henne og fått henne til å fortelle sin livshistorie, men det ser ikke ut til at den etablerte presse er interessert i å publisere denslags. Vi gjengir her en del av intervjuet:

«— Jeg vet at jeg er utstøtt i bygden, og at årsaken er at far var ordfører under krigen. Men jeg føler meg ikke underlegen og klarer meg godt alene. Men det er så forbasket å se all ondskapen som rår. Senest for noen dager siden ble jeg kalt nazisvin på gaten av en guttunge. Hvor

har barna det fra? Ikke fra seg selv. —

Det er Bjørg Bugge i Os som sier dette. Hun stiller i dag sin far som er syk. Sigurd Bugge er en kjent maler, foruten svært kunsthistorisk- og språkkyndig. Han har bl. a. lært seg russisk helt på egen hånd.

— Hvorledes opplevet du krigsårene, Bjørg Bugge?

— Det var jævli. Det var min jobb å gå og handle, men jeg kom alltid for sent på butikken til å få det jeg skulle ha. Alt utsolgt, var svaret. Så fikk man slengt i seg «hellsikkens nazister».

På skolen ble jeg banket opp med balltre. Når folk fikk høre at et alliert fly var skutt ned eller en båt senket av tyskerne, så pekte alle de andre i klassen bebreidende på meg, som om jeg, lille jentungen, kunne hjelpe for det.

Siste dagen på skolen tok læreren meg til sides og uttrykte noe jeg aldri har glemt — han var en kristen mann: «Eg håper du går ut or skulen utan nag til din gamle lærar, eg har ikkje alltid vore som eg burde mot deg.»

— Var din far ihuga nazist?

— Han vart pålagt å være ordfører i Os, og tok det på seg for at vi ikke skulle få noen

utenbygds fra. Alt han gjorde var ment til bygdens beste. Under okkupasjonsfasen ble alle bussene til Bilruta Os-Bergen sendt til Hardanger. Han reiste dit og så til Oslo for å få dem tilbake. Det ordnet seg.

Vi så ikke far så lang som dagen var under krigen. Om kvelden når han kom hjem, var

Bjørg Bugge i dag

stuen ofte full av folk som måtte snakke med ham og spørre om hjelp. To ganger veltet ungdommer på Lyssand bilen til øverstkommanderende i Os, Rintel. Andre gangen om kvelden hørte vi taktfast marsjering. Vi fryktet grusomme repressalier. En rek-

ke ungdommer ble arrestert og ført til Ulven leir. Far ble hentet på sengen av foreldrene, og han dro straks til fangeleiren for å få dem frigitt. Det lyktes.

Far visste om de illegale slippene og om ulovlige radioapparater. Han anga det ikke. Han ba i stedet kjerringene på meieriet være mindre løsmunnet med det de visste.

På slutten av krigen mistenkte tyskerne ham for å drive dobbeltspill. Det gjorde han ikke.

— Og ved frigjøringen ble din far arrestert?

— Ja, jeg ser ennå for meg den dagen da sambygdingene, bevæpnet til tennene, kom krypende opp mot huset som om vi skulle være livsfarlige forbrytere. Far og mor ble tatt med til lensmannskontoret. Folk hadde gått mann av huse for å skue dette, selv om ingen synes huske det i dag. Jeg fulgte etter og bannet meg vei gjennom folkehopen. Spyttklysene hang som girlander på meg. Jeg glemmer det aldri.

Jeg var bare fjorten år gammel.

Far ble dømt til 3—4 års fengsel. Da han slapp ut igjen, var helsen knekt. Tennene var ødelagt av mangelsykdommer. Bena var blitt skrøpelige av all oppstillingen. Lungene var øde-

lagt etter at han hadde frosset fast til veggen i cellen. Nordmennene var ofte like brutale mot sine fanger som tyskerne var, kanskje enda verre siden det var deres egne.

Da vi skulle flytte hjem igjen, fant vi nesten ikke noen av våre eiendeler. Sølvtoyet var borte, det samme var verdifulle bøker, damaskduker og det beste kaffesettet. Alle rutene var knust og fars bilder spjæret. —

Nazistemplet — har det virkelig fulgt deg hele tiden etterpå?

— Ja, alt har vært stengt til dags dato. Alle har godt av en trøkk nå og da, men det er gyseelig når man ikke får sjanse til å puste innimellom. Jeg føler jeg har så mye å gi, å lære bort, men at mulighetene er stengt fordi jeg ikke er rette person. Av og til spør jeg meg selv om det skyldes at noen har dårlig samvittighet og ikke får fred, og at det er derfor det aldri tar slutt. — Enda til da jeg gikk på børnepedagogskolen i København i 1958—59 kom det brev fra Os om at jeg var datter av en stornazist. Det forandret straks muligheten til å fullføre utdannelsen. Vitnesbyrdet ligger fortsatt i safen der nede. Man kunne plutselig ikke godkjenne praksisen min.»

NORD-NORSK NØD I 1940

AV ARNOLD LOCKERTSEN

Dette er utdrag fra et større arbeide som Arnold Lockertsen nylig har fullført.

I årene fra 1933 til og med 1937 hadde vi driftet Lofoten med garnbruk, men fisket hadde dabbet av for hvert år med tilsvarende mink på andre felter, slik at garnbruket ikke fikk fornyelse. Man hadde ikke penger eller økonomisk rygg til sådant, så vi driftet vinteren 1940 — med liner. Det var stort sett elendig med fisket, og dessuten kom det forhold at det så og si ikke fantes omsetning på fisken. Dertil var det tilfellet med de fleste kjøperne at de ikke hadde penger til å betale fisken, slik at vi var nødt til å levere fangstene på henstand — mot å få betalingen for fisken senere på året. Og da det var et faktum

at krigen var kommet til Norge for å bli, så samlet vi sammen bruket og reiste hjem, så å si hele flåten. Økonomien var da så slett, at min far måtte krite olje hos Vestlandske Oljeselskap.

Utover våren kunne vi bare få noen kroner nu og da fra fiskekjøperen, bare såvidt at det var liv i oss. Her var det ikke spørsmål om kapitalister som drev med å snyte, men fiskekjøperne fikk ikke låne av bankene, de måtte bare vente til de fikk prekevert og solgt videre det som de kjøpte, før de på deres side fikk penger til å betale fiskerne det de skulle ha.

Et liknende forhold hadde vi sommeren forut, nemlig sommeren 1939, da jeg hadde min første sesong som skipper på Bjørnøyfisket. Det var så å si ikke omsetning for fisk i det hele tatt, og skulle vi selge det som var, så måtte vi så å si stampe fisken. Så vi for vår del valgte å lagre fisken i Tromsø, til eventuelle senere bedre salg, noe som resulterte i for mitt personlige vedkommende at jeg for å betale skipshandleren for utrustningen jeg hadde fått på ansiktet, måtte ta ut min livspolise og betale den med. Resultatet av fiskelagringen ble imidlertid at grunnet

lekkasje på lageret, gikk det midd i mesteparten av saltfiskens vår, noe som ble til stort økonomisk tap.

Dette var vi ikke alene om, idet de fleste båtene med deres eiere og mannskap så å si var bankrott og nedslitte til skinnen, både hva angikk penger til mat, for ikke å snakke om til klær, bankterminer og lignende uttellinginger. Det man fløt på slik at man ikke svalt ihjel, det var det forhold at det var kokefisk å trekke utenfor stuedøra og litt av jordbruket, som vi alle hadde til attåtning, Negrene i Syd-Afrika i dag har det langt bedre økonomisk enn vi hadde det i Norge i slutten av trettiårene, iallfall hva fiskerne i Nord-Norge angår. Bare med den aller største forsiktighet og sparing kunne man klare å overleve.

Da det så ryktes utpå for sommeren at det var arbeide å få på Bardufoss flyplass, så oppstod det den rene valfart dit — fra kyststrøkene. Fra vår bygd reiste således de fleste arbeidsføre allerede omkring Sankthans. Men hjemme hos oss spente vi inn beltereima og holdt ut til slutten av juli måned. Da var det ikke mer enn ti kroner i huset, og vi var skyldig over hodet i alle retninger. Jeg sa da til

mine foreldre at det fikk ikke hjelpe, jeg måtte avsted — som den eldste av sønnene.

Jeg eide da ikke dress i det hele tatt, slik at jeg kunne gå på fest sammen med andre ungdommer. Og det med sko skal jeg ikke snakke om, for mitt eneste skotøy var et par gummi-støvler, som var runde under av olje fra båten. Frakk hadde jeg aldri hatt på min kropp, og da var jeg 25 år gammel.

For min generasjon var det jo bare kjennsgjæringer det at vi var lutfattige før krigen, så det føles i dag nærmest flaut å skrive om det. Fattigdom og det å ligge på fattigkassa, det var jo ei skam dengang, selv om man ikke kunne gjøre noe med det — og var maktesløse. Men for folk i dag må det være helt uforstående når man forteller at vi dengang ikke visste hvordan noe slikt som bananer, gresskar, meloner, ananas, ja tildels også druer smakte.: Vi bare så sådanne ting i butikkvinduene. Og vi så mange andre ting også, konfeksjons- og manufakturvarer, såvel som meget annet som i dag er en selvfølge i ethvert hjem. Men alt sådant var saker og ting som lå uhyre fjernt for oss kystfiskere og småbønder.

Hvis det var noen som hadde

evner til mer en fiskerbåten og ellers, så fikk man ikke utviklet dem. Man kunne ikke gå på skoler, da dette kostet penger, og stipendier o. l. var lite å oppdrive annet enn via intrigemakri og riktige forbindelser. Den eneste utdanning jeg således hadde utenom folkeskolen, det var to måneders kystskipper-skole, som ga retten til å føre fartøy inntil 200 tonn.

Det var en fiende som kom i 1940, det hørte vi jo. Men det var også en merkelig fiende, for han hadde bragt oss en viss frihet, nemlig friheten fra fattigdom og nød, fra savn og et høyst udugelig riksstyre.

Arnold Lockertsen

Bolle bør ut . . .

(forts. fra side 1)

over. Det ser ut for meg som Bolle kunne trenge seg noen sesonger på fiske igjen når han forsvarer Sovjet på en slik måte, slik at han kom mere på linje med den øvrige fiskeribefolkning — som han jo skal være talsmann for og hvem vet: Kanskje vi treffes på Lofothavet neste vinter?»

GI DETTE NUMMER VIDERE

til en annen når du har lest det! Det er en god måte å fremme vår sak på, og den kan også skaffe oss nye abonnenter.

Meget modig mann

Norsk presse har forferdet kunne meddele at en ny film om Hitler ikke i tilstrekkelig grad fremstiller ham som gal forbryter. Filmen er regissert av forfatteren Joachim Fest, en anerkjent medarbeider i Norddeutsche Rundfunk gjennom mange år og nå medutgiver av den vel ansette avisen Deutsche Allgemeine Zeitung. Han har gjennomgått et veldig materiale av dokumenter og filmer og er kommet til at det bilde av Hitler som seiersmaktene har tegnet, på ingen måte er riktig. I en omtale av filmen skriver da også Hamburg-avisen Die Welt:

«I løpet av de siste 10—15 år har bildet av Adolf Hitler forandret seg til hans fordel, men alt dette har foregått i vitenskapens tause avlukke, i det ikke-offentliges ghetto. Positive trekk i Hitler-bildet, Hitlers moderne, ja nesten futuristiske tenkning, er blitt klarlagt av den seriøse, fordomsfrie forskning, men disse trekk står i diamentral motsetning til det hatfylte bilde, som tydelig er ment å skulle bli stående i folks bevissthet for all fremtid.»

Molotov forlangte at tyskerne skulle gi ham frie hender overfor Finland

Etter nederlaget i vinterkrigen 1939/40 var Finland innstillet på nøytralitet, men herrene i Kreml krevet stadig nye innrømmelser som ikke hadde hjemmel i fredstraktaten. Da man også fikk kjennskap til at Molotov i Berlin hadde forlangt å få «frie hender» overfor finnene, skjønnte man at en alvorlig trusel forelå. Det ble tatt kontakt med tyske militære kretser, og det hele endte i den finsk-tyske allianse. Det var den finske professor, dr. Manno Jokkii som fortalte dette i et foredrag på det XVII. Nordiske Historikermøte, som ble holdt i Trondheim i slutten av juli. Ifølge Adresseavisens referat uttalte han:

Finland var utarmet og redusert etter Vinterkrigen. Men landet forsøkte å holde seg nøytralt. Det ble gjort vanskelig ved at russerne stilte nye krav som ikke var nevnt i fredsavtalen i Moskva. Krisene meldte seg. Allerede i august 1940 var det krigsfare igjen. I november fikk finnene vite at Molotov i Berlin krevet rett til å gjøre opp regningen med Finland. Høsten 1940 hadde man drøftet planer om en union mellom Sverige og Finland. Den kunne sikret begge landenes nøytralitet, men stormaktene nektet.

Siste utvei var å kontakte Tyskland. Riksmarskalk Mannerheim sendte flere av sine fremste medarbeidere på rekognosering til Berlin. I januar dro

hans høyre hånd, generalstabschefen Reinrichs, for å knytte offisielle militære forbindelser. Umiddelbart deretter kom «nikkel-krisen». Paasikivi foreslo at Finland skulle bytte ut Petsamo med område andre steder. Mannerheim bad om sin avskjed. Forslaget ble droppet. Ennå er det tale om finsk sikkerhetspolitikk.

Våren 1941 ble hard for finnene. Man måtte ruste opp for å motstå ny russisk offensiv som kunne følge nikkel-krisen. Det var også håp om sterkere støtte fra Tyskland. Da var det allerede skjedd en opinionsendring i Finland. Det var før militærforhandlingene med Tyskland kom i gang. Den skyldtes de nærmest uoverkommelige komplikasjoner

og omkostninger som ble nødvendig for å skaffe plass til de 400 000 flyktninger fra Karelen.

Finnene fikk vite at Tyskland regnet med krig med Sovjet-Samveldet. Militærforhandlingene — Hitler og hans krets ble holdt utenom — pågikk flere steder i mai og juni. De førte ikke frem til noen traktat. Men den tyske øverstkommanderende Keitel svarte ja på Finlands ønsker: Landet må få militær støtte, få nødvendige matvareforsyninger og få tilbake sine grenser fra 1939 — også om det ikke skulle komme til krig mellom Tyskland og Sovjet-Russland. Keitel svarer altså ja, men tilføyer at man vel må regne med krigsalternativet. Finland mobiliserer i tre trinn frem til 17. juni. Tyskerne får fri gjennommarsj i nord. Tyske marineenheter trekker til Østersjøen. Finske fly er med på overflyvninger i Russland. Krigen var allerede i gang på sett og vis. De store russiske flyangrep mot finske flyplasser 25. juni ble den formelle grunnen til krigsutbruddet. Men da lå tyske mineleggere forlengst klare i finsk skjærgård og kunne straks legge ut viktige

sperringer til vern for Helsingfors, og finske u-båter deltok i spesialoppdrag fra første stund. Tyskernes store Barbarossaplan begynte å bli realisert. Men man skal ikke se bort fra at situasjonen var slik for det absolutt nøytraltinnstilte Finland etter vinterkrigen at det de finske ledere — militære som sivile — fryktet mest, var at landet kunne komme i krig både med Tyskland og Sovjet-Samveldet på grunn av nøytralitetshevdelsen.

AV

PLASSGRUNNER

må vi forbeholde oss retten til å forkorte innkomne manuskripter. Oftest gir vi innsenderen varsel om dette, men like før vi må levere manuskripter til setting, kan det bli for liten tid til det.

Mange sprekker i påstanden om de seks millioner

Lektor Hoaas har gitt seg i kast med en ulik kamp mot mektige interesser og historiske dogmer. Det er en selvsagt ting at folk steiler når de hører noen bestride gasskamrenes eksistens. I alle år har et mektig meningsmaskineri hamret tallets uhygge inn i oss: 6 millioner gassede jøder!

Likevel har det både i England, Tyskland, Frankrike, USA og også i vårt naboland Danmark blitt utgitt vel-dokumenterte bøker og skrifter som bestrider dette vi alle trodde var et udiskutabelt og uhyggelig faktum. Og kanskje bør vi også sette oss inn i disse før vi feller en endelig historisk dom — for det er uekteilig ting som maner til ettertanke og til en mer kritisk vurdering av dette problemet som har kriminalisert en hel nasjon og en politisk ideologi.

Først og fremst må det sies, at ingen bestrider at jøder omkom i de tyske konsentrasjonsleirene, men dermed er det ennå rom for å fastslå det riktige antallet og dødsårsakene.

Vi kommer ikke utenom den omstridte franske hjemmefrontmannen, professor Paul Rassinier, som selv satt i Buchenwald — Dora, og likevel senere iherdig bestred gasskamrenes eksistens. Når han da også påsto, at gasskamrene er en virknings-

full del av den kommunistiske propaganda, er det interessant å se på kartet over leirene. Det viser, at samtlige såkalte «utryddelses-leire», hvor altså gasskamrene skulle ha vært i virksomhet, idag ligger i den kommunistiske del av Europa. «Institut für Zeitgeschichte» i München, har da også slått fast: — Hverken i Dachau, Bergen-Belsen eller Buchenwald ble jøder drept med gass, dette fant kun sted noen få steder, antagelig på polsk område, men aldri i Tyskland.»

«— antagelig på polsk område», selv det er det altså tvil om, men en norsk lektor må såvisst ikke vakle i troen...

Idag kaller man professor Rassinier, «ny-fascist» p.g.a. hans anti-kommunistiske holdning. Men kan en mann bli fascist etter å ha sittet i Buchenwald? I så fall sier vel også dette endel om de faktiske forholdene...?

En mann, som ingen kan beskyldes for ny-fascisme, er Dr. Benedikt Kautsky. Han er selv jøde og satt i 7 år i KZ-leire — derav 3 år i Auschwitz. I 1946 utga han en bok i Sveits — «Teufel und Verdammte» — hvor han skriver:

«— Jeg var i de store konsentrasjonsleirene i Tyskland. I sannhetens interesse må jeg imidlertid fastslå, at jeg ikke i

en eneste leir har sett noen som helst slags innretning for gasskamre.»

En annen KZ-fange, biskop Johannes Neuhäusler fra München, satt mer enn 4 år i Dachau og er ellers en meget kjent personlighet i den anti-nazistiske leir. Han har bl. a. skrevet boken, «Kors og hakekors», hvori han skildrer den katolske kirkes kamp mot nazismen. Likevel påsto biskop Neuhäusler, etter krigen, at det ikke fantes gasskamre

Av Erik Rune Hansen

i Dachau — og at man, etter ordre fra amerikansk-jødiske offiserer, hadde utstyrt leirene med noe som lignet gasskamre etter krigen!

Ja, hva skal man så egentlig tro?

Et annet moment er den dødelighet selve krigen rammet leirene med. Bl. a. ble Buchenwald bombet av allierte fly den 24. august i 1943 og Dachau ble bombet 28. oktober året etter.

Ellers er også selveste «Jewish Year Book», opphav til tvil og forvirring om man skal tro de tallene de opererer med henholdsvis i 1939 og i 1947.

I 1939 oppgir man tallet på antallet jøder i verden til 12,4 millioner. Så godt som halvpar-

ten av disse skulle altså Hitler ha klart å utrydde, på tross av alle som bodde utenfor Europa og alle som klarte å flykte! Men selv om dette skulle ha vært mulig, er det ihvertfall umulig, at det jødiske folketallet i 1947 skulle ha steget til 18 millioner, slik den jødiske år-boken slår fast!

Kanskje for å rette på denne «tabben»(?), blir tallet for 1972 oppgitt til 14,2 millioner.

Når det gjelder vårt naboland Danmark, hersker det også stor forvirring når det gjelder tallet på drepte danske jøder.

I «Encyclopædia Americana», er tallet oppgitt til 2000, mens den jødiske historikeren, Leni Yahil, opererer med et så beskjedent tall som 120!

Men som nevnt innledningsvis: Ingen bestrider at jøder — og andre omkom i tyske konsentrasjonsleire, men mange viktige spørsmål er ennå ubesvart:

Skjedde det en organisert gassing i Tyskland — eller i tysk-

okkupert område, og dermed delvis utenfor den tyske regjeringens kontroll? Kan antallet — det helt fantastiske antallet drepte jøder — stemme? Og likhauge vi så ofte blir konfrontert med som det endelige bevis — kan de ikke like gjerne stamme fra terror-bombingen av Dresden eller andre tyske byer? Disse ofrene ble jo nettopp brent for å unngå epidemier. Og hva skjedde med de leirene som ble befridd av russerne — ble de ikke like raskt fylt igjen med anti-kommunister? Tro om ikke også disse tusener ble tatt med da verdenskrigens uskyldige ofre ble summert opp?

Og de som dømmer Hoaas bør huske, at de engang var alliert med en tyrann, som utryddet millioner og atter millioner av sitt eget folk — Stalin! Og har de kanskje glemt Dresden, Hiroshima og Nagasaki? Har de glemt de alliertes — demokratiets ofre?

Erik R. Hansen

Minneskriftet

EVENTYRET OM GILLE

foreligger nå. Bestilling kan sendes til postgirokonto nr. 3 45 41 62 Arne Stornes, 8000 Bodø. Pris kr. 10,— pr. stk. fritt tilsendt. 7 eks. for kr. 50,—, 15 for kr. 100,— dersom noen ønsker minneskriftet som en hilsen til venner eller kjente.

Denne annonse er innrykket og betalt av en Gillesensympatisør.

Det sosialindiv- dualistiske . . .

(forts. fra side 7)

Sosialdemokratiets utgangs- punkt

Den siste generasjons sosialdemokrati har plassert det pengemessig økonomiske i sentrum for sin interesse. Når bare folk flest fikk bedre råd, skulle etter troen alle samfunnsproblemer forsvinne. Man satte i gang en inntektsutjevning og foretok en allmenn inntektsforbedring, samtidig som en stadig større del av den enkeltes inntekter skulle gå inn til stat og kommune som skatt. Grunnlaget for industriarbeidernes og andres lønnsforhøyelser var en lønnsom industri som i høy grad måtte basere sin lønnsomhet på rikelig tilgang av billige råvarer fra fremmede land hvor timelønn og levestandard var uhyre lav. Det har sannsynligvis vært heldig for det norske sosialdemokrati at ikke så altfor mange ble opptatt av det tankesors som ligger i det førnevnte, sett i relasjon til de idealistiske fraser om «arbeidernes solidaritet».

De politiske virkemidler for å nå målsettingen om heving av norsk gjennomsnitts levestandard samtidig med et raskt økende stats- og kommune-budsjett stat: man kan tale om en koordinert kombinasjon av den lovgivende, utøvende og dømmende makt.

«Lovens ramme» ble særlig vid for de makthavende representanter i kommune, fylke og stat, meget *trang* for den enkeltes rett, bortsett fra slike «retter» som nevnt under eksemplet med de private biler.

Den enkelte borgers rett til kritikk ble nok så illusorisk: en åpen og hardt rammende kritikk fører sjelden til andre resultater enn personlige ulemper for den som kritiserer, f. eks. til usaklig forbigåelse ved ansettelser i offentlige stillinger. De viktige offentlige stillinger skal helst være forbeholdt dem som er «keiserens venner».

«Kongen» står over loven

Loven står ikke lenger over «kongen», slik det var i vår gamle, tradisjonelle kultur der loven ble betraktet som mer hellig enn kongen. Det er nu «kongen» som står over loven, slik det var i romersk og østerlandsk kultur, der det var kongen eller keiseren som var hellig og ukrenkelig. Hos oss har bare uttrykket «kongen» fått en annen betydning i denne forbindelse: det er ikke lenger kongen som person eller institusjon det dreier seg om, men om den tre-enige form for statsmakt: lovgivende, dømmende og utøvende makt samlet under stort sett samme ledelse.

SKOLENS oppgave: blant annet å ta vare på kultur-arven

Vårt skolevesen får for tiden et sant bombardement av kri-

tikk over seg, fra mange hold og på høyst ulike premisser. Det er sannsynligvis meget få som vil være enig med den kirke- og undervisningsminister som lot falle de berømmelige ord om at Norge nu hadde fått verdens beste skolesystem — og dette resultat hadde vi oppnådd mest på grunn av at regjeringen hadde overhørt lærernes kritikk av skolepolitikken. (!)

Skolen er, og må vel i stor monn alltid være, nært knyttet til den form for samfunn den skal fungere i, enten den nå fungerer «godt» eller «dårlig». Mye beror jo som kjent på de øyne som ser. Det er likevel aktuelt å nevne at det må være nok så urealistisk å vente seg en skole som fungerer godt i et samfunn som fungerer dårlig. Med god rett kan man forlange et visst samsvar mellom skolens krav og de krav som samfunnet senere vil stille den enkelte senere. Men jo mer skolen kommer i samsvar med et sykt samfunn, jo flere sykdomstegn blir det å finne innenfor skolens områder.

Lenge har det vært middelklassekulturen som har gjennomsyret også den norske allmennskolen. Slik var det allerede før denne middelklassekultur var så utbredd som den er i dag. Skolen ble bent frem brukt som et middel til utredelse, misjonering, av middelklassekulturen. Slik er det i virkeligheten ennå, enda begrepet «middelklassekulturen» har fått visse nye nyanser: i det nevnte kulturbegrep er det kommet inn så pass mye av marxistisk sosialistisk tenkning som gjennomsnitts-velgeren har kunnet fordøye. Mange roper på mer av det sistnevnte, men partilederne må jo også tenke på sin og sitt partis popularitet.

Også dette sistnevnte er godt i samsvar med nyere tids tradisjon i Norge: Nye ideer som kom inn fra en eller annen kant av Europa vant aldri helt frem og ble aldri helt avvist. Alt ble overfladisk godtatt, men ble litt etter litt omformet ved kompromiss og ide-bastardisering. Det ble blant annet denne, noe lunkne anerkjennelse av motstridende teorier og ideer som ble lagt i uttrykket «toleranse». De polariserte synspunkt: rett kontra usant, sunt kontra sykt osv. skulle ikke så lett kunne brukes i kultur-debatten. «Hva er vel sannhet?» sa den romerske Pilatus, den typiske representant for «kongen-står-over-loven-prinsippet».

En persons livssyn er ofte lite bevisst gjennomtenkt

De fleste nordmenns livs-, samfunns- og skole-filosofi er sannsynligvis ikke bevisst gjennomtenkt. Vi må rolig kunne gå ut fra at alle *har* et livssyn, selv om forholdsvis få har analysert sitt eget atferdsgrunnlag — og selv om det vel finnes livssyn som har lite med kultur å gjøre. Den enkelte person kaller ofte sitt eget livssyn for «sunn fornuft» eller «vanlig skikk og bruk». Ens livssyn blir da til noe som ikke skal tillates diskutert

eller kritisert. De fleste tar sannsynligvis i løpet av barndoms-, ungdoms- og begynnelsen av voksenalder opp i seg tilfeldig drivgods fra flere kulturelle strømninger. En slik foreteelse kunne neppe kritiseres: dette at man ikke lar seg inndoktrinere eller ensrette, det skulle normalt gi mulighet for at det kunne vokse frem et *rommelig* livssyn. Men faren består for en stor del i at de tilførte ideer blir nok så tilfeldig tilegnet og ofte bare halvt forståtte. Dette siste fører videre til at motstridende ideer kan eksistere side om side i «fredelig sameksistens» hos en og samme person, uten at vedkommende person selv er oppmerksom på selv-motsigelsene. En annen fare er at våre moderne massemedia gir de dominerende samfunnsideer: den marxistiske og den liberalistiske, samt blandingsformer av de to, en enda mer aksentuert dominans.

Kulturkamp: ikke bare en fritidsbeskjeftigelse

Den kulturform jeg her har kalt middelklassekulturen, har i den tid den har eksistert utviklet en effektiv strategi for å ta brodden av kulturpolitikk som angriper den. Men det finnes former for kritikk som ikke lar seg avvæpne med mer hederlige midler. Det er disse former for kulturkritikk som *ikke* blir møtt med den vanlige lunkne «toleranse», men som blir bekjempet med det mest intolerante hat, der personangrep er vanlig. Her gjelder ikke det toleranse-prinsipp som ellers hevdes så sterkt av middelklassekulturens talsmenn.

Det er en slik rammende kulturkritikk jeg vil gjøre meg til talsmann for ved å hevde at i forholdet mellom ideer, politikk og samfunnsproblemer gjelder ordet om at «på fruktene skal treet kjennes», selv om «Guds kvern maler langsomt». Det er en dårlig livs-, samfunns- og skolefilosofi som bærer så onde og giftige frukter som dem vi ser omkring oss i dag: krisetilstander på alle sosiale felter. Vi kan muligens nå gå ut fra at det egentlig aldri har vært sant at «utviklingen» blir styrt av guddommelige krefter som før eller siden styrer alt til det beste, uansett hvor galt vi og våre makthavere tenker og dermed handler.

Den ansvarsfritakelse som denne bestemte form for forsynstro innebærer, hører egentlig ikke hjemme i kristendommen — og heller ikke hørte den hjemme i det hedensk-religiøse livssyn i norrøn tid. Det er drivgods fra gammel, primitiv jødetro, som på dette område ikke lar seg forene med kristendommen.

Kan en uheldig utviklingslinje brytes?

En helt annen sak enn å tro på en utvikling som med eller mot vår vilje fører oss mot stadig bedre forhold, er dette å hevde at enhver rådende ideologi

eller filosofi har en iboende utviklingslinje, en evne til utadprovisering, konkretisering, manifestering. Det ligger i sakens natur at en uønsket utviklingslinje brytes når den syke tenkning som har skapt den, forkastes. Skal Norge overleve som kulturnasjon må såvel liberalismen som marxismen (den marxistiske sosialisme) forkastes sammen med sine blandingsformer og varianter. Et bedre kulturtre må plantes i norsk jord, en bedre ideologi skapes og velges til avsløsning av det som forkastes.

Hvis vi finner at den rådende middelklassekultur har manifestert seg og konkretisert seg i et sykt samfunn som blir stadig sykere, må tommelen vendes ned for den rådende samfunnsfilosofi. Den har ført oss inn i en saneringsmoden blindgate.

«Ingen kan da stoppe eller snu UTVIKLINGEN!» har vært et stående uttrykk blant middelklassekulturens talsmenn. Men er man kommet inn i en blindgate, finnes det som regel bare en brukbar måte å komme ut av den på: man må stanse og snu kjøretretningen til det motsatte — inntil man er kommet tilbake til det veikrysset der feilkjøringen begynte.

En slik tanke er selvfølgelig umulig å akseptere for den som fullt og fast tror på at «utviklingen» er en mystisk makt som nødvendigvis alltid fører oss fremover — og at blindgater følgelig aldri forekommer i denne sammenheng.

Det som må til, er ikke noe mindre enn en dyptgående forandring i måten å tenke på — hvis vi da for alvor ønsker at samfunnet igjen skal bli sunt og levedyktig. Det dreier seg ikke om en følelsesbetont omvendelse i religiøs forstand. Det dreier seg om en gjennomgripende revurdering av alle de ideer de fleste av oss nu tror på: om den stadig økende levestandarder velsignelser, at den kortsiktige fortjeneste er mer realistisk enn den langsiktige omtanke for bevaring av natur-ressursene, at det er helt i sin orden at tonnevis av matvarer dumpes eller kjøres på søppelfyllingen for at ikke varemengden skal trykke ned prisene og redusere pengefortjenesten/pengeressursene, at arbeidsledigheten blant ungdommen kan avhjelpest med stadig lengere skolegang for alle, at ungdomskriminalitet, alkohol- og narkotika-misbruk kan bekjempes effektivt med et kostbart «opplysningsarbeid». Osv. i det uendelige.

Forts. neste nr.

Nasjonalismen . . .

(forts. fra side 6)

og tiltak som gjenvinning og mottiltak mot forurensing. Desentralisering er nasjonal politikk i den grad det følger landskapslovene. Ingen ideologi plasserer menneskene som en del av skapelsen og naturen som nasjo-

nalismen. Den vedkjenner seg at arveanlegg har betydning for det mellommenneskelige samkvem og den individuelle utvikling.

Sosialindividualismen søker en ideell samfunns sammensetning. Dette er etter min mening den nasjonale ide som er mest avansert og fremtidsrettet av alle. Individet har samhørighet med slekten, og slektens felleskap danner nasjonen. Dette er dynamisk nytenkning. De politiske partier i dagens Norge er altfor materialistiske til å kunne sies å ha noe egentlig fremtidsrettet over seg.

Jo, I. T., vi kan også redde ved å «danse folkedans». La oss heller si det sånn: Uten at vi danser folkedans, kan vi ikke stå sammen med våre europeiske brødre på overnasjonal basis. Dette gjelder faktisk også rent bokstavelig talt. Det gjelder å få vår ungdoms interesser til å vende seg mot sitt eget. Istedenfor å bli revet fullt og helt med av de amerikanske og afrikanske rytmer som hjernevasker dem. Kampen gjelder altså ikke bare våre landområder, den gjelder i høyeste grad også vår kultur. Den nasjonale kultur i Norge er ufattelig rik. Dette bærer da også de store norske kunstverk bud om. Folkekunsten er også egentlig individuell. Dvs. at kjennerne kan kjenne igjen komposisjoner eller illustrasjoner etter stilen eller manéren. Kunstneren ringes inn. Hans verk har alltid individuelt preg, selv om det hører til en bestemt stilart. Denne avsløring kan vi bringe videre til kunsthåndverk og arkitektur. Enkelte stavkirker har en så felles konstruksjon og utvendig arkitektur at det faller nær så se dem i sammenheng. Stavkirkene har også en felles stil: romansk. Men de viser samtidig en «norsk individualitet». Når det gjelder et element av norsk kulturliv som f. eks. hardingfelespill, kan det ikke verdsettes ved overfladiskhet. På samme måte som annen musikk må den oppleves før en skjønner dens egentlige verdi. Men også her slår de individuelle gjennom til tider. Jeg trenger bare nevne Myllarguten.

Jeg er helt uenig med IT i at vi i Norge har hatt for lite av kontakt over landegrensene. Tidligere tiders sparsomme kommunikasjoner har vært med på å skape en norsk bondestand som har levd og grodd fast. Av miljøfaktorer er dette en av de viktigste ingredienser i den avbalanserte livsanskuelse den norske bonde har hatt opp til i dag. Naturen kan forme personlighet og gemytt. Enten man tror det eller ei, er Norge et av de beste land i verden å leve i. En av grunnene til dette er nettopp en balanse mellom isolasjon og kontakt, med omverdenen. I dag er de nye kommunikasjonsformer med på å forandre nordmennene til et mer rastløst og internasjonalt folkeferd: vi er i ferd med å bli lik alle andre, — gjennomsnittverdensborgeren — kollektivismens idealmenneske!

VIDAR

Mer «liberalisme» Mange falske . . .

Forts. fra s. 6

Forts. fra s. 16

foldelse innenfor rammen av et solidarisk fellesskap har vi gitt uttrykk for så mange ganger at vi snart må forlange å bli trodd på vårt ord.

Det er ellers et moment man i høy grad må ta med i betraktningen i en sammenheng som dette: Før krigen var den samfunnsmessige styring alt for svak, mens vi i dag derimot er i hendene på en allmektig stat som har satt seg fore å regulere vårt liv fra vugge til grav, og som mer og mer ensretter vårt liv. Derfor er det i dag en mer påtrengende oppgave enn i tredeårene å kjempe for individets rett til å utvikle sin egenart, men altså stadig innenfor fellesskapets ramme.

Red.

Norskheten . . .

Forts. fra s. 6

ker det lille samfunns sterke følelse av fellesskap. «Mistroisk» er kanskje et adjektiv som med noen rett kan brukes på denne mentalitet, men den har såvisst også mer positive sider. «Bondehøvding» og «dugnad» er f. eks. ord som forteller en god del om hva vår norske kultur innebærer.

IT har selvfølgelig rett i at mye av det beste i våre tradisjoner nå er i ferd med å gå tapt, og at en anonym og holdningsløs «mug» er nokså dominerende i bildet. Men da er det ihvertfall en oppgave å kjempe frem til ny heder og verdighet det som er godt og tjenlig i vår årtusengamle norske kultur. Det behøver på ingen måte å stå iveien for en erkjennelse av at vi også er en del av det europeiske kulturfellesskap.

AR

scener i filmen gikk ut på at helten skadet seg selv ved en motorsykkelulykke for å unngå innkalling til fronttjeneste. Det har overhodet ingen sammenheng med virkeligheten. Ingen ble innkalt til fronttjeneste. Tvert om meldte man seg frivillig, og det får vi ut fra at denne helten ikke gjorde. Denslags større og mindre forvrengninger var filmen full av.

Vår vesentligste innvending er likevel en annen. Hele opplegget av filmen gir nemlig inntrykk av at NS var et slags haleheng til det tyske sikkerhetspoliti. Det er mulig at denne hjemmefronthelt fant det tjenlig for sitt arbeide å holde nær kontakt med SD, men når partiets kretsfører ikke ser ut til å ha vært beskjefteget med annet enn å følge sikkerhetspolitiet rundt på aksjoner av forskjellige slag, er dette en grov og ondsinnet desinformasjon. En høy partitillitsmann hadde sin dag fullt besatt med oppgaver som gikk ut på å bringe vårt folk så velberget som mulig gjennom krigens vanskeligheter. Bl. a. kan tusener av nordmenn takke partiets tillitsmenn for at de slapp fri igjen når sikkerhetspolitiet slo ned på dem på grunn av virksomhet rettet mot okkupasjonsmakten. Men se det har ennå ingen laget noen film om.

En usedvanlig . . .

Forts. fra s. 8

magre og utpinte ansikter seg mot venstre, mot kapteinen og vekk fra amerikanerne. Føtter strakte seg til paradeskritt og slo som paukeslag mot broleg-

ingen. I teten van der Kerk i stram honnør.

Vi så ikke amerikanernes reaksjon, men vi så kapteinens. Han sto plutselig rett som et lys med hånden til lueskyggen, blek, men med et både takknemlig og stolt smil. Han så våre blikk og støvlenes slag mot brosten, men han hørte våre herteslag.

Ti skritt forbi ham lød kommandoen «Im Gleichschritt — marsch!» (Vanlig marsj) og deretter «Avdeling — holdt!». Også dette klaffet som på en ekserseplass.

Van der Kerk betrodde oss senere at han trodd han tok en stor sjanse med en avdeling som var så blandet, men at vi hadde overtruffet alle hans forventninger.

Amerikanerne? Merkelig! De gikk stille bort. Skammet de seg? Vi så selvsamme offiser kjøre forbi oss senere. Han så rett fremfor seg. Vi hørte aldri noe mer om «den komiske tyske hanemarsjen». Iallfall tror jeg ikke at noen av oss som opplevet dette, fant noe komisk i det. Van der Kerk døde senere i fangeleiren. Etter hva vi hørte, var grunnen indre blødninger han fikk etter å være slått til ugjenkjennelighet av amerikanske vakter.

O.

La oss lytte . . .

Forts. fra s. 8

eksempel: «Det er ikke mulig for noen helt ut å forstå hendelsene i Norge under annen verdenskrig uten nærmere kjennskap til, men også innlevelse i de politiske forhold som danner bakgrunnen». Og det faller helt naturlig at Melsom gir en analyse av de politiske forhold, slik de artet seg i 1920- og 1930-årene, da landets største og mektigste parti, Det norske arbeiderparti, var et erklært revolusjonært parti som gang på gang slo fast at det bygget på marxismen. Mot denne faren for rød terror mobiliserte alle nasjonalsinnede kvinner og menn av noen bevissthet. Men det viste seg at om enigheten foran valgene var stor, så ble det sånn hipp som happ med den mellom valgene. Ikke for ingenting gikk menn som Fridtjof Nansen og Christian Michelsen inn for å danne en front mot revolusjonsfaren — for våre nasjonale verdier. Tonene fra arbeiderpartihold var ikke til å ta feil av. Partiets forsvarsminister i slutten av tredveårene var en aktiv antimilitarist. I en av de brosjyrer han skrev, het det: «Arbeiderklassens standpunkt er klart: Skal veien frem til et sosialistisk samfunn gå gjennom kamp med våpen i hånd, må arbeiderklassen i tide sørge for å ha de organisasjoner og de maktmidler som er nødvendige».

Tonen var, kan man kanskje si, på bristepunktet, og saklighet var det iallfall ikke som preget denne omtale av Nansen i Arbeiderbladet etter den store manns død: «Han var med på

å stifte Fedrelandslaget og var dets store mann som gjennom sine politiske foredrag manet borgerskapet til samling for å slå ned arbeiderklassens kamp for tilværelsen. Han hadde som norsk politiker ikke vært annet enn en reaksjonær og klassebekymret borger, uten synderlig intelligens og forståelse».

Galere kan det neppe sies.

Fordi de ikke-sosialistiske partier ikke kunne enes om å stå fast sammen i kampen mot revolusjonsfaren, var det så at Nasjonal Samling ble stiftet, mener Odd Melsom. Selv var han med fra starten og til 1937, og tok igjen kontakt med partiet sommeren 1940 etter at kampene i Norge var opphørt.

Og her begynner da fremstillingen av det som er forfatterens hovedærend: A redegjøre for Nasjonal Samlings arbeide under den tyske okkupasjon. Det får til slutt her greie seg med noen stikkittler: «Quislings kortvarige aprilregjering», «Administrasjonsrådet», «Terbovens kommissariske statsråder», og «Quislings nasjonale regjering», der ømtålige spørsmål som deportasjon av studentene, jødespørsmålet og Gestapo blir behandlet.

Kjell Aspaas

Terboven . . .

Forts. fra s. 10

Keitel, som sluttet seg til Terbovens kamplinje, sammen med både øverstkommanderende i Danmark, generaloberst Lindemann og øverstkommanderende i Norge, general Böhme. — Dönitz fulgte istedet Terbovens kollega i Danmark, dr. Best og utenriksministeren, grev Schwerin von Krosigh, som begge gikk mot Terboven. Det er grunn til å tro at iallfall for dr. Bests standpunkt kan hans samtale med Quisling på Gimle 20. april 1945 ha hatt betydning i gunstig retning. Resultatet av møtet i Flensburg ble iallfall at Dönitz bestemte kapitulasjon også for Norge. Men det kunne først skje etter at Terboven var avsatt av Dönitz.

Vår planlagte «revolusjon»

mot Terboven ble således ikke nødvendig. Den klikket forøvrig på at Quisling ikke godtok planene. Arveschoug kom hoderystende tilbake fra sitt siste møte med Quisling og fortalte at denne ville trekke seg tilbake som prest i Fyresdal. Allikevel kan den ting at opprørsalternativet ble seriøst lagt fram for Quisling fra sterke krefter i hans apparat, ha medvirket til den roligt utvikling i sluttfasen. Fremfor alt hadde «opprøret» i det tyske sikkerhetspoliti, mot Terboven som satt med all makt Hitler hadde gitt ham i Norge, en betydning som ikke bør oversees. Nektelsen fra dets sjef i å medvirke til at Terboven fikk startet ny krig i Norge ved marskrer i påsken 1945 i Nordmarka, var i realiteten et opprør mot den høyeste tyske forvaltningssjef i Norge. Etter at Fehlis hadde gått bak Terbovens rygg til Hitler og fått stanset Terbovens aksjon, var inntrådt krigstilstand mellom Terboven og hans politi — en tilstand som fjernet betenkeligheter ved en aksjon fra NS-hold mot Terboven.

Da så kapitulasjonen endelig var et faktum stillet Fehlis beredvillig sine våpen til disposisjon for norsk politi for at dette kunne holde ro og orden.

Enkelte har fra tid til annen uttrykt forbauselse over at det fra NS-folk ingen motverge ble mot landsmenn, ved avslutningen av okkupasjonen. Min fortelling ovenfor kan være symptomatisk for stemningen innen NS på den tid og kanskje gi en del av forklaringen. Leiv Storhaug

SJØKAPTEIN ØNSKER BREVKONTAKT

med dame ca. 37—45 år med sterke nasjonale interesser. Kanskje vi treffes i høst. Billett merket «133» til Folk og Lands ekspedisjon.

NS-KVINNE SØKER KONTAKT

med en sunn og frisk herre som er enslig og savner en å dele tilværelsen med. Alder ca. 70—75 år. Billett merket «Ekte vennskap 134» til Folk og Lands ekspedisjon.

Disse folk bør få prøvenummer av «Folk og Land»

Til «Folk og Land, postboks 7157 — Homansbyen, Oslo 3.

De jeg har ført opp nedenfor, sympatiserer med vår sak og bør få prøvenummer av avisen i nøytralt omslag:

1. Navn:
Postadresse:
2. Navn:
Postadresse:
3. Navn:
Postadresse:

Har du flere navn eller hvis du ikke vil klippe i avisen, så skriv dem opp på et vanlig brevark. Vennligst send alle lister i lukket konvolutt.

En bok for alle som var i Finland 1942-44

Etter flere anmodninger har vi nå skaffet en mulighet for å levere

Alfred Steurich

GEBIRGSJÄGER IM BILD

190 sider - 300 fotos - mange kart - innbundet. Utgitt av Munin Verlag 1976.

Forteller den 6. Divisjon Nords historie, bl. a. om kampene på Salla-fronten og Kiestinki-Louiki-fronten i Finland.

Kan bestilles gjennom Folk og Lands ekspedisjon, postboks 7157 — Homansbyen, Oslo 3. Prisen er kr. 110,—, som må følge med bestillingen. Leveringstid 2—3 uker.

Uår over . . .

(forts. fra side 1)

Altfor mange sluttar opp om dette tankelause kravet: Færrest mogleg born. Aborttalet har aldri vore så høgt. 16 000 på eit år. Legevitenskapen framstiller snart piller som automatisk fører til kunstig abort.»

Det vi nå opplever, er resultatet av flere slags falske og livsfiendtlige påvirkninger gjennom mange år:

— Den «nye moral», som opprinnelig hadde Karl Evang som sin store norske profet, som setter den personlige nytelse i sentrum og som ved å bryte ned respekten for ekteskapet, tilslører kjønnsdriftens naturgitte formål: Å bevare slekten.

— Den supermaterialistiske «velferdsstat», der det å kreve er blitt langt viktigere enn å yte, og der det «sosiale hensyn» til egen bekvemmelighet er blitt livets hensikt og mål.

— Den falske lære om at vi «skylder» den «tredje verden» ikke å sette barn til verden som ville spise opp u-landenes mat og forbruke deres ressurser, mens sannheten er at det norske folk produserer langt mer enn det forbruker — om en ser bort fra det offentlige sløseri med arbeidskraft og andre verdier.

Prost Aarseth sier det riktig

og godt:

«Den viktigaste ressurs i landet er sjølve folkestammen. Sjuknar og tynnast den, kjem det uår over framtida.»

Ærlige . . .

(forts. fra side 1)

advokat o. l. Men eit land som vil kalle seg ein rettsstat, burde vere romsleg nok til å la vere å ta slike metodar i bruk.»

Vi tillater oss å minne om at en landssviklov, laget for anledningen, ble brukt mot nær hundre tusen nordmenn for en del år siden.

Det var da noe helt annet, vil våre motstandere antagelig si. Den gang var det like etter en krig!

Men i prinsipp var det slett ikke noe annet, men tvert om temmelig det samme som Versto her snakker om. Det overveldende flertall av dem som den gang ble dømt, ble det på grunn av sine meninger og slett ikke på grunn av kriminelle aktiviteter. Ærlig og oppriktig hadde de gått inn for et politisk standpunkt som de mente tjente vårt folks sak i en bestemt historisk situasjon. Om dette standpunkt var riktig eller galt, har i denne sammenheng ingen ting med saken å gjøre.

At hundre tusen nordmenn fikk sin ærlige politiske overbevisning kriminalisert og fortsatt forfølges av den grunn, er et skammelig overgrep som gjør det ytterst tvilsomt om vi kan snakke om en norsk rettsstat.

Styrk forsvaret!

(forts. fra side 1)

tet oss aktivt til alle tiltak som ble gjort i retning av frivillig militæropplæring. De som gidder å bla i Nasjonal Samlings aviser og brosjyrer fra dengang, kan lett konstatere at dette er sannheten.

Og vi har ikke skiftet standpunkt. I dag som den gang krever vi

— penger nok til å holde et norsk forsvar av høy standard og sterkt nok til å få fienden til å betenke seg på å angripe,

— streng disiplin, effektiv opplæring og bannlysning av politisk undergravningsvirksomhet i forlegningene,

— en skikkelig bemannet og effektiv overvåknings- og etterretningstjeneste som kan hindre kupp og undergravning og skaffe skikkelige opplysninger om potensielle fienders planer.

Ingen skal være i tvil: NS-folk har alltid vært og er fremdeles forsvarets sikreste støtter.

**BESTILLINGSSSEDDEL FOR
MELSOM'S BØKER**

Til Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO), postboks 924 — Sentrum. OSLO 1

Jeg forhåndsbestiller med dette eks. av Odd Melsoms nye bok «NASJONAL SAMLING OG FAGORGANISASJONEN» til en pris av kr. 68,— pr. stk. (Kr. 80,— minus 15 %).

Jeg forhåndsbestiller med dette eks. av Odd Melsoms nye bok «NASJONAL SAMLING OG FAGORGANISASJONEN» og et tilsvarende antall av hans tidligere bok «PÅ NASJONAL URIASPOST» til en pris av kr. 120,— pr. sett (normalpris kr. 145,—).

Jeg bestiller eks. av Odd Melsoms bok «PÅ NASJONAL URIASPOST» til en pris av kr. 65,— pr. stk. eller kr. 45,— pr. stk. ved kjøp av 3 eks. eller mer.

Beløpet kr. vedlegges/er sendt til postgirokonto 5 15 02 89/over bankgiro.*) Jeg regner da med portofri tilsendelse.

Navn:

Postadresse:

Sett kryss ved den bestilling som passer.

*) Stryk det som ikke passer.

**Langt flere «støtteannonser»
i år enn i fjor**

I 1976 hadde vi syv «fulle hus» med «støtteannonser» pluss fire «ufullendte». Dette er det åttende «fulle hus» i år, foruten at vi har nok til oktober og enda noen tilovers til november. Kan vi greie «fulle hus» i alle nummer i år?

Vi takker denne gang hjertelig for 49 nye «støtteannonser», som har gitt oss tilsammen kr. 5 195,—.

«Støtteannonser» er bidrag på kr. 50,- eller mer til avisens drift.

**«STØTTEANNONSER»
fra «Folk og Land»s venner.**

Takk for følgende bidrag:

N., Tunstad 60,—	P., Steinkjer 60,—	V. E., Bergen 200,—	I., Skoger 100,—	E., Rygge 60,—
B., Evenskjer 150,—	J., Stjørdal 250,—	B., Os 50,—	M., Skollenborg 100,—	C., Sarpsborg 50,—
G., Tangstad 60,—	P., Berkåk 50,—	A., Haugesund 50,—	O., Røn 60,—	O., Halden 120,—
O., Rognan 60,—	M., Edøy 100,—	O., Haugesund 100,—	A., Vågåmo 60,—	C., Halden 100,—
K., Moldjord 100,—	E., Åndalsnes 100,—	B., Marnardal 75,—	Gammel kjemper, Rena 1 000,—	I. V., Oslo 100,—
H., Kolvereid 80,—	D., Torvik 100,—	T., Rysstad 60,—	S., Elverum 80,—	H. R., Oslo 50,—
G., Klingsundet 200,—	J., Eikangervåg 50,—	A., Brekkestø 60,—	M., Hernes 60,—	P. D., Oslo 100,—
		K., Skien 60,—	A., Våler i S. 100,—	M. H., Oslo 100,—
		S., Edland 50,—	J., Lørenskog 50,—	A. T., Oslo 50,—
		O., Larvik 60,—	K., Lysaker 100,—	R. W., Oslo 50,—
		A., Horten 100,—	R., Ski 50,—	O. T., Oslo 150,—
		H., Sande 100,—	O., Drøbak 60,—	«Folk og Land» er i fremgang!

FOLK^{og} LAND

Vekk med dem!

Når dette skrives, har stortingsvalget ennå ikke funnet sted. Allerede på forhånd vil vi gjerne ha sagt: Hvis det norske folk ikke denne gang stemmer Sosialistisk Venstreparti nedenom og hjem, da er det noe ganske alvorlig i veien med oss. Et parti som til de grader setter norske interesser tilside for å mele sin egen kake, er en skamplott på vårt folk. Vi håper og tror at de norske velgere sørger for å fjerne den fra vårt norske miljø.

BØKER

Interessant fra Finlands-fronten

Vi gjør oppmerksom på anonsen på side 14 for boken «Gebirgsjäger im Bild», der flere hundre fotografier forteller om 6. Divisjon Nords innsats og kamper under annen verdenskrig. Boken er av særlig interesse for norske frontkjempere som deltok i Finland, da svært mange av bildene er derfra. Divisjonen ble først satt inn på Salla-fronten og deltok senere i fremrykningen på Kiestinki-Louiki-fronten. Bildene er samlet inn fra tidligere medlemmer av divisjonen, og for en stor del dreier det seg om fotografier som ikke har vært offentliggjort før. K.

Scherfig forteller eventyr

Hans Scherfig: *Frydenholm*. Pax 1977.

Den danske kommunistforfatter Hans Scherfigs okkupasjonsroman «Frydenholm» er kommet på norsk, og det første spørsmål som melder seg, er: Hvorfor? Annet enn det rene eventyr er det ikke, og dem har vi nok av fra før — ihvertfall av den sorten som har emner fra krigstiden.

Persongalleriet er trukket opp etter det aller enkleste mønster:

Alle kommunister er snille, idealistiske, menneskevennlige og heltmodige.

De danske nasjonalsosialister er representert ved en sukker-tøysugende landsbyidiot og en tåpelig greve.

Alle andre av bokens personer er korrupte og mer eller mindre «nazi»-medløpere alle sammen.

Så alle må skjønne at dette er en stor roman, som passer glimrende inn på dagens norske Parnass. Sofus

Friluftsliv og «landssvik»

Guttorm Nuland: *Hytte til salgs*. Snøfugl Forlag 1976.

Vi er kommet over en roman av et litt spesielt slag. For den som liker å lese om et barskt liv ute i naturen, om jakt og fiske, er den et funn. Sentralt i boken står et meget særpreget menneske. Medlem av NS var han ikke,

men kanskje var han NS likevel, etter hans eget utsagn. Ihvertfall fikk han tåle både fengselsstraff og bot fordi retten trakk den siste slutning. Til det har hovedpersonen både den ene og den annen freske kommentar.

Etter hva vi forstår, har boken vært utsolgt, men et nytt opplag later til å være underveis. Håvard

Rasehat i Farmand?

Den ros skal Farmand ha at som denne gang heter «Felles-avvikende meninger om forholdene i Rhodesia og Sør-Afrika», har ved sin formann Elling Njål er sluppet til i bladet, bl. a. artikler av nordmenn som bor der-nede eller ofte besøker området. Tjønneland anmeldt Farmand for «rasediskriminering».

Om denne anmeldelsen blir tatt alvorlig, er vi enda nærmere den dag da bare statsautoriserte meninger er godtatt i Norge.

I Norge 32 år etter den andre verdenskrigen:

NAZI-PROPAGANDA SOM BREVKURS

Av JAN HERDAL

Lukkeleg nytt for alle kunnskapstørste: Endeleg er Vidkun Quislings tankar og idear å få som brevkurs. Bak står «Sosialindividualistisk Samfunn» i Bergen, truleg ei handfull gammel-nazistar som har funne tida inne til å ta opp att si politiske verksemd. Sosialindividualismen er Quislings «ideologi», må vite.

Første brev heiter «Sosialindividualismen - en norsk fremtidsideologi». Her blir liberalisme og kommunisme stillt opp som ytterpunkt, mens fascismen er ideologien i midten. Noko å tygge på for norske sentrums-politikarar? Dette seier brevet om mellomkrigstidens fascisme.

MISVISANDE

I tyve- og tredveårene oppsto det samtidig i en rekke europeiske land bevegelse som forsøkte å finne en politisk løsning i midten. Disse bevegelse har fått samlenavnet «fascistisk» eller «nazistisk» etter henholdsvis den italienske eller den tyske varianten. I virke-

Vidkun Quisling under rettsaka: På tide å få tankane hans fram att i lyset, meiner «Sosialindividualistisk Samfunn».

ligheten kunne disse bevegelse ha temmelig forskjellige karakteristika, fordi de vokste frem av svært varierte nasjonale forhold. Fellesbetegnelse «fascistisk» eller «nazistisk» er derfor svært misvisende, også fordi det senere er lagt betydnings inn i disse ord som lite eller ingenting har med de fleste av disse bevegelse å gjøre.

Brevet inneheld også oppgaver som mottakaren skal besvare. Her er ei av dei: Hvorfor er det galt når man i dag kaller et hullket som helst antikomunistisk militærregime e.l. «fascistisk»?

QUISLING VAR BEST

Om Quisling heiter det: «Vår norske Vidkun Quisling var faktisk den som kom lengst når det gjaldt å utforme prinsipielle tankeganger. Dessverre er hans filosofiske hovedverk om universalismen for tiden ikke tilgjengelig, men i alt han skrev fra 1930 av, finner vi avsnitt og kommentarer som klart viser hans prinsipielle tenkning, ideer han selv foretrakk å kalle sosialindividualisme. Vi skal senere i kurset bringe en del sitater fra Quislings forskjellige arbeider».

SPURV

La oss ikkje skyte spurv med kanoner. Gammel-nazistane har ikkje meir folkeleg oppslutnad enn sikkerampen rundt Erik Blücher og «Norsk Front». Eit brev datert 22/8 frå «Sosialindividualistisk Samfunn» er nummerert skriv nr. 5-77. Det viser at det ikkje er den heilt store pågangen etter brevkurs. I brevet heiter det at Samfunnet er ei liten interessegruppe som er tenkt bygd ut til ein organisasjon oppdelt i grupper.

PÅ VAKT

Likevel er det grunn til å vere på vakt. Det er neppe tilfeldig at nazistane no opptrer stadig frekkare og åpnare. Det er i krisetider kapitalen rullar fram fascisme og rasisme for å svekke og splitte arbeidarrørsla. Det norske borgarskap skil seg ikkje prinsipielt frå borgarskapet i den vestlege verda forøvrig. I England marsjerer rasistane bak skarer av beskyttande politifolk. Over Vest-Tyskland rullar Hitler-nostalgien som et stinkande bolte av brunt brakkvatt. Difor er kravet: Forbod mot all fascisme og rasiane.

«FRIHETEN» LIKER IKKE SOSIALINDIVIDUALISME

Sosialindividualistisk Samfunn i Bergen ser ut til å gjøre det godt, for nå har til og med «Friheten»s medarbeider Jan Herdal meldt seg til brevkurset «Sosialindividualismen — en norsk framtidsideologi».

Nå skal det ikke underslås at Herdal kan styre sin begeistring

for kurset, og i et stort oppslag i «Friheten» 1. september (se ovenfor) kaller han det «Nazi-propaganda som brevkurs». De sitater han bringer, er imidlertid meget gode, noe som ikke er så rart. Vi har selv lest kurset, og det skal vanskelig gjøres å finne noe som kan henges ut til spott

og spe. Men Herdals konklusjon er likevel helt klar: Her må det forbyd til. Riktignok heter det at vi har ytringsfrihet i Norge, men det må da for all del være grenser!

Tyskerhatet på vei ut

56 % av det norske folk er for at vesttyske tropper skal få delta i troppeøvelser i Norge, 39 % er imot og 6 % vet ikke. Dette er resultatet av en undersøkelse som Norsk Gallup Institutt A/S nylig har foretatt. Det er flertall for tysk deltagelse i alle partier unntatt SV og i alle aldersklasser under 60 år. I gruppen over 60 år er flertallet mot meget knapt, 48 mot 46 %.

Vi må si at dette er et resultat som gleder vårt hjerte. Nasjonshat er alltid en uting og en farlig uting i tillegg. Det tyskerhat som visse politikere og presseorganer gjennom trede år har pustet til og prøvet å holde vedlike, har aldri tjent noe fornuftig formål. Derimot har det kunnet utnyttes til de mest obskure formål, særlig av samvittighetsløse folk på

venstresiden. Uten å karakterisere den finske president Kekkonen som en utpreget venstrepolitiker, var det likevel typisk da han — på andres vegne — i fjor høst prøvde å skape stemning mot tysk sanitetspersonells deltagelse i militærøvelser i Norge.

Erketyppisk og erkereaksjonær venstrepolitiker er derimot

NKP's politiske nestformann Hans Kleven som i et TV-program før valget for ramme alvor påsto at Norge var militært truet av Vest-Tyskland.

Men det viser seg — selvfølgelig — at det norske folk er en hel del proresenter fornuftigere enn Moskva-kommunister og denslags folk.

FOLK^{og} LAND

All post bes adressert til:

Postboks 7157 - Homansbyen, Oslo 3.

Kontoradresse: Enerhaugpllassen 4, Oslo 6. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Tirsdag kl. 11—14 og onsdag kl. 18—21. Redaktøren trefes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. I nøytralt omslag: Tillegg kr. 5,— pr. halvår. Utenfor Skandinavia: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Bruk postgirokonto 5 16 45 04

Løssalg kr. 3,—

Annonsepris: Kr. 0.70 pr. spaltemm. + MVA

Utgiver: A/S FOLK OG LAND
Viking Boktrykkeri, Oslo

Mange falske kort i «Det største spillet»

At en mann gikk inn i NS for å dekke sitt illegale arbeide, har vi adskillig beundring for. Han mente utvilsomt av fullt hjerte at han tjente sitt land. Derimot har vi lite til overs for filmatiseringen av hans innsats.

«Det største spillet», som fjernsynet viste som mandagsfilm for noen uker siden, ga et helt feilaktig bilde av hvordan NS arbeidet og hva partiet gikk inn for. En av de mange dramatiske

Forts. s. 14